

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 9.12.2015 r.
COM(2015) 635 final

2015/0288 (COD)

Wniosek

DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

**w sprawie niektórych aspektów umów sprzedaży towarów zawieranych przez internet
lub w inny sposób na odległość.**

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

{SWD(2015) 274}

{SWD(2015) 275}

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

W strategii jednolitego rynku cyfrowego¹ przyjętej przez Komisję dnia 6 maja 2015 r. zapowiedziano inicjatywę ustawodawczą w sprawie zharmonizowanych przepisów dotyczących dostarczania treści cyfrowych oraz sprzedaży towarów przez internet. Niniejsza inicjatywa składa się z (i) wniosku w sprawie niektórych aspektów umów o dostarczanie treści cyfrowych oraz (ii) wniosku w sprawie niektórych aspektów umów sprzedaży towarów zawieranych przez internet² lub w inny sposób na odległość.

Zgodnie z tym, co ogłosiła Komisja w swoim programie prac na rok 2015, oba wnioski powstały na gruncie doświadczeń nabytych podczas negocjacji rozporządzenia w sprawie wspólnych europejskich przepisów dotyczących sprzedaży. We wnioskach odchodzi się już od podejścia reżimu fakultatywnego czy też kompleksowego zestawu przepisów. Zamiast tego oba wnioski zawierają ukierunkowany zestaw w pełni zharmonizowanych przepisów. Jednocześnie oba wnioski uwzględniają szereg poprawek przyjętych przez Parlament Europejski w pierwszym czytaniu rozporządzenia w sprawie wspólnych europejskich przepisów dotyczących sprzedaży, w szczególności ograniczających zakres stosowania rozporządzenia do sprzedaży towarów przez internet lub w inny sposób na odległość, a także rozszerzających zakres stosowania rozporządzenia na niektóre treści cyfrowe, które mogą być dostarczane w zamian za inne świadczenie niż zapłata ceny.

Niniejsze uzasadnienie obejmuje w szczególności wniosek dotyczący niektórych aspektów umów sprzedaży towarów zawieranych przez internet lub w inny sposób na odległość, jednak część uzasadnienia dotycząca powodów złożenia wniosku dotyczy obu wniosków z tego względu, że oba wnioski stanowią jeden pakiet o wspólnych celach.

• Przyczyny i cele wniosku

Głównym celem obu wniosków jest wspieranie szybszego rozwoju nowych możliwości poprzez utworzenie rzeczywistego jednolitego rynku cyfrowego z korzyścią zarówno dla konsumentów, jak i przedsiębiorców. Poprzez likwidację najważniejszych barier dla handlu transgranicznego wynikających z prawa umów przepisy przedstawione we wniosku ograniczą niepewność, która w związku ze skomplikowanym prawem jest udziałem zarówno przedsiębiorców, jak i konsumentów. Ograniczone zostaną także koszty ponoszone przez przedsiębiorców w związku z różnicami w prawie umów.

39 % przedsiębiorców prowadzących sprzedaż internetową jedynie na rynku krajowym twierdzi, że jedną z głównych barier w sprzedaży transgranicznej jest zróżnicowane prawo umów obowiązujące w różnych krajach³. Według 49 % unijnych detalistów prowadzących sprzedaż internetową oraz 67 % detalistów, którzy próbują prowadzić transgraniczną sprzedaż internetową lub rozważają jej prowadzenie, dotyczy to w szczególności środków zaradczych przysługujących w przypadku wady produktu⁴. Jednorazowe koszty wynikające z różnic w prawie umów poniesione przez detalistów podczas transakcji z konsumentami wyniosły około

¹ COM(2015) 192 final <http://ec.europa.eu/priorities/digital-single-market/>

² Dla celów niniejszego uzasadnienia wszelkie odniesienia do „sprzedaży przez internet” powinny być rozumiane jako „sprzedaż przez internet lub w inny sposób na odległość”.

³ Flash Eurobarometer 396 „Retailers' attitudes towards cross-border trade and consumer protection” (2015) (Badanie Flash Eurobarometr 396 „Postawy detalistów wobec handlu transgranicznego i ochrony konsumentów” (2015 r.)).

⁴ Flash Eurobarometer 413 „Companies engaged in online activities” (2015), breakdown by sector (B2C only) (Badanie Flash Eurobarometr 413 „Przedsiębiorstwa prowadzące działalność internetową” (2015 r.), w podziale na sektory (tylko B2C)).

4 mld euro i obciążały głównie mikroprzedsiębiorstwa oraz małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP). Celem wniosków jest stworzenie środowiska przyjaznego dla biznesu i ułatwienie im sprzedaży transgranicznej (dotyczy to zwłaszcza MŚP). Prowadząc sprzedaż towarów i treści cyfrowych poza rynkiem krajowym, przedsiębiorstwa powinny korzystać z pewności prawa oraz możliwości uniknięcia niepotrzebnych kosztów związanych z różnicami w prawie umów.

W 2014 r. jedynie 18 % konsumentów, którzy korzystają z internetu w celach prywatnych, zdecydowało się na zakup produktów z innego kraju UE przez internet, podczas gdy dla sprzedaży krajowej odsetek ten wyniósł 55 %⁵. Konsumenti nie czują się pewnie, kupując produkty przez internet z innego kraju, i uważają, że znane im prawo krajowe lepiej ich chroni podczas internetowych zakupów na rynku krajowym. Jednym z głównych powodów jest niepewność co do kluczowych praw wynikających z umowy, które im przysługują. Różnice w krajowych reżimach prawnych także stanowią przeszkodę w skutecznym egzekwowaniu praw konsumentów. W rezultacie konsumenci tracą różne możliwości i mają mniejszy wybór towarów po mniej korzystnych cenach. Poza tym konsumenci – nie mając pewności co do swoich praw podczas transgranicznych zakupów internetowych – nie są w stanie skorzystać z różnic cenowych między państwami członkowskimi i przez to tracą wiele możliwości.

Konieczne są szybkie działania w odniesieniu do sprzedaży towarów przez internet. Z drugiej strony harmonizacja przepisów dotyczących sprzedaży na odległość niesie ze sobą ryzyko, że przepisy dotyczące sprzedaży na odległość będą się różnić od przepisów dla sprzedaży przy fizycznej obecności stron. Biorąc pod uwagę rosnące znaczenie modelu dystrybucji wielokanałowej (tj. sprzedaż przez wiele kanałów jednocześnie: w sklepie, przez internet lub w inny sposób na odległość), Komisja podejmie odpowiednie kroki, aby zapobiec zróżnicowaniu przepisów dla różnych rodzajów sprzedaży oraz żeby zapewnić konsumentom i przedsiębiorcom spójne ramy prawne, które będą miały zastosowanie w całej Unii.

W kontekście programu sprawności i wydajności regulacji podczas pracy nad niniejszym wnioskiem Komisja przeprowadziła dogłębną analizę istniejącego unijnego prawodawstwa dotyczącego spraw konsumenckich. W drugiej połowie 2016 r. dostępne będą dane oceny adekwatności stosowania dyrektywy w sprawie sprzedaży towarów konsumpcyjnych i związanych z tym gwarancji do sprzedaży towarów przy fizycznej obecności stron. Te dane i wynik oceny adekwatności nie są jeszcze teraz dostępne, jednak płynące z nich wnioski – jeżeli będą wskazywały na konieczność podjęcia inicjatywy przez Komisję w sprawie sprzedaży towarów przy fizycznej obecności stron – mogłyby przyczynić się do postępu prac nad wnioskiem w sprawie sprzedaży towarów przez internet lub w inny sposób na odległość.

- **Spójność z przepisami obowiązującymi w tej dziedzinie polityki**

Najważniejsze przepisy materialne niniejszego wniosku dotyczą głównych różnic między bezwzględnie obowiązującymi krajowymi przepisami prawa konsumenckiego po wdrożeniu przez państwa członkowskie minimalnej harmonizacji przepisów dyrektywy 1999/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 maja 1999 r. w sprawie niektórych aspektów sprzedaży towarów konsumpcyjnych i związanych z tym gwarancji⁶. To właśnie te główne różnice między przepisami krajowymi wpływają na decyzje przedsiębiorców, czy i w jakim zakresie będą prowadzić transgraniczną sprzedaż towarów.

⁵

Eurostat survey on ICT usage in households and by individuals (2014) (Eurostat, badanie dotyczące korzystania z ICT w gospodarstwach domowych i przez osoby indywidualne (2014 r.)).

⁶

Dz.U. L 171 z 7.7.1999, s. 12.

Wniosek oparto na dyrektywie 1999/44/WE, jednak zapewniono w nim pełną harmonizację kryteriów zgodności dla towarów, hierarchię środków zaradczych przysługujących konsumentom oraz okresów przeniesienia ciężaru dowodu i obowiązywania gwarancji prawnych. Poza tym wniosek doprecyzowuje niektóre aspekty dyrektywy 1999/44/WE, takie jak prawo konsumenta do rozwiązania umowy lub obniżenia ceny, jeżeli sprzedawca nie naprawi lub nie wymieni towarów w rozsądnym czasie. Konsument będzie miał prawo do rozwiązania umowy także w przypadku niewielkich wad, inaczej niż przewidziano w dyrektywie 1999/44/WE. Kolejną różnicą między wnioskiem a dyrektywą 1999/44/WE jest to, że konsumenci nie mieliby obowiązku powiadamiania sprzedawcy o wadzie produktu w określonym czasie od jej ujawnienia, tak jak ma to miejsce obecnie zgodnie z ustawodawstwem krajowym wielu państw członkowskich. Ważną zmianą w porównaniu z dyrektywą 1999/44/WE jest przedłużenie do dwóch lat okresu, w którym ciężar dowodu spoczywa na sprzedawcy. Podobnie jak w przypadku dyrektywy 1999/44/WE również w niniejszym wniosku przepisy dotyczące prawa konsumenta do odszkodowania za straty spowodowane brakiem zgodności zostały pozostawione do uregulowania w prawie krajowym.

Poza tym wniosek stanowi uzupełnienie dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/83/UE z dnia 25 października 2011 r. w sprawie praw konsumentów, zmieniającej dyrektywę Rady 93/13/EWG i dyrektywę 1999/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz uchylającej dyrektywę Rady 85/577/EWG i dyrektywę 97/7/WE Parlamentu Europejskiego i Rady⁷, w której wprowadzono pełną harmonizację niektórych przepisów dotyczących sprzedaży towarów przez internet lub w inny sposób na odległość (głównie w zakresie obowiązku udzielenia informacji przed zawarciem umowy oraz prawa odstąpienia od umowy). Wniosek stanowi także uzupełnienie dyrektywy 2000/31/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 czerwca 2000 r. w sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności handlu elektronicznego w ramach rynku wewnętrznego (dyrektywa w sprawie handlu elektronicznego)⁸, która między innymi częściowo ustanawia zharmonizowane przepisy dotyczące umów elektronicznych.

Wniosek nie obejmuje pełnej harmonizacji przepisów dotyczących nieuczciwych warunków, więc w żaden sposób nie wpływa na dyrektywę Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich⁹.

Wniosek jest zgodny z istniejącymi przepisami unijnymi dotyczącymi prawa właściwego i jurysdykcji na jednolitym rynku cyfrowym¹⁰. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych¹¹ oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 593/2008 z dnia 17 czerwca 2008 r. w sprawie prawa właściwego dla zobowiązań umownych (Rzym I)¹², zawierające przepisy dotyczące ustalania właściwej jurysdykcji i prawa właściwego, mają zastosowanie także w środowisku cyfrowym. Te akty prawne zostały przyjęte niedawno, w związku z czym w

⁷ Dz.U. L 304 z 22.11.2011, s. 64.

⁸ Dz.U. L 178 z 17.7.2000, s. 1-16.

⁹ Dz.U. L 095 z 21.4.1993, s. 29-34.

¹⁰ Szczegółowe wyjaśnienia unijnych przepisów dotyczących prawa właściwego oraz jurysdykcji na jednolitym rynku cyfrowym znajdują się w załączniku 7 do dokumentu roboczego służb Komisji zawierającego ocenę skutków będącą dokumentem uzupełniającym do wniosków dotyczących dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie niektórych aspektów umów o dostarczanie treści cyfrowych oraz dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie niektórych aspektów umów sprzedaży towarów zawieranych przez internet lub w inny sposób na odległość, SWD (2015) 275.

¹¹ Dz.U. L 351 z 20.12.2012, s. 1-32.

¹² Dz.U. L 177 z 4.7.2008, s. 6.

procesie ustawodawczym uwzględniono już kwestie związane z internetem. Niektóre przepisy uwzględniają transakcje internetowe, zwłaszcza przepisy dotyczące umów konsumenckich. Celem tych przepisów jest ochrona konsumentów między innymi na jednolitym rynku cyfrowym poprzez zapewnienie im możliwości korzystania z praw państwa członkowskiego, w którym mają miejsce stałego pobytu, a których nie można uchylić. W związku z tym, że obecny wniosek dotyczący sprzedaży towarów przez internet lub w inny sposób na odległość ma na celu harmonizację bezwzględnie obowiązujących przepisów dotyczących ochrony konsumentów, przedsiębiorcy nie będą już mieli do czynienia z tak znaczącymi rozbieżnościami między 28 różnymi reżimami prawnymi. Obowiązujące obecnie przepisy dotyczące prywatnego prawa międzynarodowego w połączeniu z proponowanymi nowymi przepisami dotyczącymi sprzedaży towarów przez internet lub w inny sposób na odległość przedstawionymi w niniejszym wniosku stanowią jasne ramy prawne dla zakupów i sprzedaży na europejskim rynku cyfrowym, przy uwzględnieniu zarówno interesów konsumentów, jak i przedsiębiorców. W związku z tym niniejszy wniosek ustawodawczy nie wymaga wprowadzania żadnych zmian do unijnego prywatnego prawa międzynarodowego, w tym do rozporządzenia (WE) nr 593/2008 (Rzym I).

Wniosek uzupełnia przepisy unijne w tym sektorze, takie jak prawodawstwo dotyczące ekoprojektu¹³ czy też etykietowania energetycznego¹⁴ oraz związane z nim akty wykonawcze i delegowane, a także pozwala na wprowadzenie określonych wymogów co do trwałości towaru, na przykład wymóg informowania o trwałości danego towaru.

- **Spójność z innymi politykami Unii**

Celem strategii jednolitego rynku cyfrowego jest usunięcie wszystkich głównych przeszkód stojących na drodze rozwoju transgranicznego handlu elektronicznego na jednolitym rynku cyfrowym w sposób kompleksowy. W związku z tym wniosek powinien być rozpatrywany w kontekście jego kompleksowości. Obejmuje to między innymi inicjatywy związane z rolą platform, europejską chmurą, obciążeniami związanymi z podatkiem VAT i dostawą przesyłek. Strategia obejmuje także inicjatywy związane z egzekwowaniem/dochożeniem roszczeń, tj. uruchomienie platformy internetowego rozstrzygania sporów (ODR)¹⁵ oraz przegląd rozporządzenia (WE) nr 2006/2004 z dnia 27 października 2004 r. w sprawie współpracy między organami krajowymi odpowiedzialnymi za egzekwowanie przepisów prawa w zakresie ochrony konsumentów¹⁶. Przepisy dotyczące prawa umów w pełni zharmonizowane na poziomie Unii ułatwią w szczególności koordynację działań w zakresie egzekwowania przepisów prawa podejmowane przez organy współpracujące w zakresie ochrony konsumentów¹⁷.

¹³ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiająca ogólne zasady ustalania wymogów dotyczących ekoprojektu dla produktów związanych z energią, Dz.U. L 285 z 31.10.2009, s. 10-35.

¹⁴ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/30/UE z dnia 19 maja 2010 r. w sprawie wskazania poprzez etykietowanie oraz standardowe informacje o produkcie, zużycia energii oraz innych zasobów przez produkty związane z energią, Dz.U. L 153 z 18.6.2010, s. 1-12.

¹⁵ Rozporządzenie (UE) nr 524/2013 z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie internetowego systemu rozstrzygania sporów konsumenckich oraz zmiany rozporządzenia (WE) nr 2006/2004 i dyrektywy 2009/22/WE, Dz.U. L 165 z 18.6.2013, s. 1.

¹⁶ Dz.U. L 364 z 9.12.2004, s. 1.

¹⁷ Na mocy niniejszej dyrektywy zmienione zostanie rozporządzenie w sprawie współpracy w dziedzinie ochrony konsumentów poprzez odesłanie w treści niniejszej dyrektywy do załącznika do powyższego rozporządzenia.

2. PODSTAWA PRAWNA, POMOCNICZOŚĆ I PROPORCJONALNOŚĆ

• Podstawa prawna

Podstawę prawną dla niniejszego wniosku stanowi art. 114 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, a jego głównym celem jest poprawa warunków tworzenia i funkcjonowania rynku wewnętrznego.

Obecne różnice w przepisach prawa umów konsumenckich utrudniają przedsiębiorcom prowadzenie sprzedaży transgranicznej, ponieważ zmuszają ich do dostosowywania umów do bezwzględnie obowiązujących przepisów dotyczących umów konsumenckich w państwach członkowskich, do których eksportują, przez co ponoszą koszty wynikające z prawa umów. Konsumenci są niepewni, jakie prawa przysługują im podczas zakupów za granicą, i dlatego wolą zakupy na rynku krajowym. Ma to bezpośredni wpływ na tworzenie i funkcjonowanie rynku wewnętrznego i ogranicza konkurencję.

Różnice między państwami członkowskimi w bezwzględnie obowiązujących przepisach krajowych dotyczących konsumenckich umów sprzedaży wynikają głównie z tych przepisów, które wykraczają poza zakres dyrektyw UE w sprawie minimalnej harmonizacji^{18 19}. Takie różnice istnieją w kilku kluczowych obszarach i dla przedsiębiorców oznaczają dodatkowe koszty, a dla konsumentów brak pewności prawa.

W dyrektywie 1999/44/WE określono hierarchię środków zaradczych przysługujących konsumentom. Jeżeli towary nie są zgodne z umową, konsument ma prawo do tego, żeby towary zostały dostosowane do warunków umowy w pierwszej kolejności przez naprawę lub wymianę. Dopiero w następnej kolejności konsument może rozwiązać umowę lub żądać obniżenia ceny. 20 państw członkowskich²⁰ przyjęło takie podejście, a pozostałe albo dały konsumentom swobodę wyboru środka zaradczego, albo przyjęły taką samą hierarchię środków, ale uzupełnioną o inne środki, na przykład prawo do zwrotu towarów niezgodnych z umową w krótkim terminie.

Zgodnie z dyrektywą 1999/44/WE państwa członkowskie mają prawo zobowiązać konsumenta do poinformowania sprzedawcy o wystąpieniu wady w ciągu dwóch miesięcy od jej odkrycia, jeżeli konsument chce skorzystać ze swoich praw. W przypadku braku powiadomienia konsument traci możliwość skorzystania ze środków zaradczych. W 11 państwach członkowskich²¹ konsumenci nie mają takiego obowiązku, w 12²² – konsument ma

¹⁸ Te informacje pochodzą głównie z powiadomień przekazanych Komisji przez państwa członkowskie zgodnie z art. 32 i 33 dyrektywy 2011/83/UE dotyczącej transpozycji dyrektywy Rady 93/13/EWG i dyrektywy 1999/44/WE, pełne teksty powiadomień dostępne pod adresem: http://ec.europa.eu/consumers/consumer_rights/rights-contracts/directive/notifications/index_en.htm.

¹⁹ Większość różnic w krajowych przepisach konsumenckich wynika z różnic we wdrożeniu przez państwa członkowskie dyrektyw w sprawie minimalnej harmonizacji. Istnieją jednak także krajowe bezwzględnie obowiązujące przepisy prawa umów konsumenckich, których bezpośrednim źródłem nie jest unijny dorobek prawny w zakresie praw konsumentów. Szczegółowe przykłady znajdują się w ocenie skutków towarzyszącej wnioskowi dotyczącym dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie niektórych aspektów umów o dostarczanie treści cyfrowych oraz dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie niektórych aspektów umów sprzedaży towarów zawieranych przez internet lub w inny sposób na odległość, SWD (2015) 275, w części 1.2. „Główne różnice w bezwzględnie obowiązujących przepisach umownych i ich wpływ na transgraniczny handel towarami”.

²⁰ Austria, Belgia, Bułgaria, Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Hiszpania, Luksemburg, Łotwa, Niemcy, Polska, Republika Czeska, Rumunia, Słowacja, Szwecja, Węgry, Włochy.

²¹ Austria, Bułgaria, Francja, Grecja, Irlandia, Litwa, Luksemburg, Niemcy, Polska, Republika Czeska i Zjednoczone Królestwo.

²² Belgia, Chorwacja, Cypr, Estonia, Finlandia, Hiszpania, Łotwa, Malta, Portugalia, Rumunia, Słowenia i Włochy.

dwa miesiące na poinformowanie sprzedawcy o wadzie towaru, a w 5 państwach członkowskich²³ okres ten jest inny.

Zgodnie z dyrektywą 1999/44/WE konsument może skorzystać z tych środków zaradczych tylko wtedy, gdy towary nie były zgodne z umową przy ich dostarczeniu. W ciągu pierwszych sześciu miesięcy ciężar dowodu jest odwrócony i spoczywa na przedsiębiorcy, który ma obowiązek udowodnić w tym okresie, że taka wada nie wystąpiła w momencie dostawy. 25 państw członkowskich przyjęło takie podejście, a trzy państwa członkowskie²⁴ ostatnio wydłużyły okres, kiedy ciężar dowodu spoczywa na przedsiębiorcy.

W dyrektywie 1999/44/WE określono, że w przypadku wad, które wystąpiły w momencie dostawy, przedsiębiorca może ponosić odpowiedzialność przez okres nie krótszy niż dwa lata od daty dostawy. 23 państwa członkowskie przyjęły ten dwuletni okres, w jednym państwie członkowskim²⁵ ten okres jest dłuższy, a w dwóch²⁶ nie ma ograniczeń czasowych. W dwóch pozostałych państwach członkowskich²⁷ nie ma określonego okresu gwarancji prawnej, ale prawa konsumentów są ograniczone przez okres przedawnienia (terminy określone w przepisach krajowych dla dochodzenia swoich praw przed sądem).

Ogólnie rzecz ujmując, wniosek doprowadzi do usunięcia przeszkód w korzystaniu z podstawowych wolności, które wynikają z powyższych różnic w bezwzględnie obowiązujących krajowych przepisach prawa umów konsumenckich, w szczególności dodatkowych kosztów transakcyjnych przy zawieraniu transakcji transgranicznych, jak również braku pewności konsumentów co do ich praw podczas zakupów w innym państwie UE – wszystkie te przeszkody mają bezpośredni wpływ na ustanowienie i funkcjonowanie rynku wewnętrznego i ograniczają konkurencję.

Wniosek zapewni wysoki poziom ochrony konsumentów poprzez ustanowienie zestawu w pełni zharmonizowanych bezwzględnie obowiązujących przepisów utrzymujących lub, w wielu przypadkach, zwiększających poziom ochrony przysługującej konsumentom na mocy obowiązującej dyrektywy 1999/44/WE.

- **Pomocniczość**

Wniosek jest zgodny z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej.

Celem inicjatywy jest wyeliminowanie barier w handlu internetowym wynikających z prawa umów konsumenckich oraz pomoc w tworzeniu prawdziwego jednolitego rynku cyfrowego z korzyścią dla przedsiębiorców i konsumentów. Ten cel nie może zostać w wystarczającym stopniu osiągnięty przez państwa członkowskie. Przepisy dotyczące sprzedaży towarów zawarte w dyrektywie 1999/44/WE przewidują jedynie minimalną harmonizację i dlatego umożliwiają państwom członkowskim zróżnicowane wdrożenie tych przepisów, czego skutkiem jest zróżnicowanie prawa. Jedynie skoordynowane działanie na poziomie Unii mające na celu wyeliminowanie istniejących rozbieżnych podejść w prawach konsumentów dzięki pełnej harmonizacji w Unii Europejskiej może rozwiązać ten problem i tym samym przyczynić się do urzeczywistnienia rynku wewnętrznego.

²³ W Danii i Szwecji jest to „rozsądny czas”, w Holandii „niezwłocznie”, na Węgrzech „natychmiast” (w tych krajach powiadomienie w ciągu dwóch miesięcy jest zawsze uważane za powiadomienie w terminie), a w Słowacji jest to sześć miesięcy.

²⁴ Francja, Polska i Portugalia.

²⁵ Szwecja.

²⁶ Finlandia i Niderlandy.

²⁷ Irlandia i Zjednoczone Królestwo.

We wniosku założono pełną harmonizację niektórych najważniejszych praw wynikających z umowy przysługujących konsumentom. W ten sposób powstanie jednolity zestaw przepisów, które zapewnią równie wysoki poziom ochrony konsumentów w całej Unii Europejskiej i pozwolą przedsiębiorcom prowadzić sprzedaż we wszystkich państwach członkowskich na takich samych warunkach umownych. Wniosek przyczyni się do znacznego obniżenia związanych z tym kosztów ponoszonych przez przedsiębiorców, a jednocześnie zapewni konsumentom wysoki poziom ochrony. Z tego względu działanie na poziomie Unii byłoby bardziej skuteczne niż działania na poziomie poszczególnych państw.

Podejście zakładające pełną harmonizację już wcześniej okazało się skuteczne w obszarze unijnego prawodawstwa dotyczącego ochrony konsumentów, na przykład w przypadku dyrektywy 2011/83/UE dzięki zapewnieniu zestawu jednolitych praw konsumentów wszystkim konsumentom w całej Unii, które wszędzie są egzekwowane i interpretowane w jednolity sposób. Inicjatywa na poziomie Unii zapewni spójne tworzenie praw konsumentów, dając jednocześnie gwarancję, że konsumenci w całej Unii będą korzystali z równie wysokiego poziomu ochrony. W ten sposób stworzone zostaną warunki pewności prawa dla przedsiębiorców, którzy chcą sprzedawać towary w innych państwach członkowskich. Taki efekt może zostać osiągnięty jedynie przez działanie na poziomie UE.

Co więcej, inicjatywa na poziomie Unii zapewni spójne stosowanie praw konsumentów, dając jednocześnie gwarancję, że konsumenci w całej Unii będą korzystali z równie wysokiego poziomu ochrony. W ten sposób stworzone zostaną warunki pewności prawa dla przedsiębiorców, którzy chcą sprzedawać towary w innych państwach członkowskich. Taka inicjatywa zapewni też zgodność podstaw prawnych dla koordynacji egzekwowania prawa, ponieważ odniesienie do proponowanej dyrektywy zostanie włączone do załącznika do rozporządzenia (WE) nr 2006/2004 w sprawie współpracy między organami krajowymi odpowiedzialnymi za egzekwowanie przepisów prawa w zakresie ochrony konsumentów. Co więcej, działania egzekucyjne będą znacznie ułatwione dzięki proponowanym jednolitym i w pełni zharmonizowanym przepisom. To z kolei wzmocni egzekwowanie prawodawstwa unijnego z korzyścią dla konsumentów. Taki efekt może zostać osiągnięty jedynie przez działanie na poziomie UE.

- **Proporcjonalność**

Wniosek jest zgodny z zasadą proporcjonalności określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej, ponieważ nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia celów.

Wniosek nie dotyczy harmonizacji wszystkich aspektów umów sprzedaży towarów przez internet lub w inny sposób na odległość. W inicjatywie skupiono się na dalszej harmonizacji jedynie tych bezwzględnie obowiązujących praw unijnych konsumentów wynikających z umowy, które są kluczowe dla transgranicznej sprzedaży internetowej i które zostały uznane przez zainteresowane strony za bariery dla handlu, a także które są konieczne do budowania zaufania konsumentów dokonujących zakupów produktów z zagranicy poprzez sprzedaż na odległość. Co więcej, dzięki wyborowi formy prawnej dyrektywy, a nie rozporządzenia, ingerencja w przepisy krajowe będzie zdecydowanie mniejsza (więcej informacji w następnym punkcie – „Wybór instrumentu”).

- **Wybór instrumentu**

Komisja przedstawia dwie dyrektywy wprowadzające pełną harmonizację: dyrektywę w sprawie niektórych aspektów umów sprzedaży towarów zawieranych przez internet lub w inny sposób na odległość oraz w sprawie niektórych aspektów umów o dostarczanie treści cyfrowych.

Forma prawna dyrektywy daje państwom członkowskim swobodę w zakresie sposobu wdrożenia nowych zasad do prawa krajowego. Forma prawna rozporządzenia wymagałaby dużo bardziej szczegółowego i kompleksowego reżimu niż dyrektywa, tak aby rozporządzenie mogło być bezpośrednio stosowane. Skutkowałoby to zdecydowanie większym stopniem ingerencji w przepisy krajowe.

Wybór pełnej harmonizacji zapewni proste i nowoczesne przepisy, które wyeliminują bariery wynikające z prawa umów oraz stworzą równe szanse dla przedsiębiorców, jednocześnie zapewniając konsumentom w całej Unii wysoki poziom ochrony.

Niewiążący instrument, taki jak dobrowolnie stosowany wzór umowy, nie pozwoliłby osiągnąć celu zakładającego poprawę tworzenia i funkcjonowania rynku wewnętrznego. Przedsiębiorcy wciąż musieliby stosować się do różnych bezwzględnie obowiązujących przepisów krajowych w kraju zamieszkania konsumenta, w przypadku gdy przepisy te dawałyby wyższy poziom ochrony konsumentów niż wzór umowy. Oznaczałoby to dla nich zwiększenie kosztów wynikających z prawa umów.

3. WYNIKI OCEN EX-POST, KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI I OCEN SKUTKÓW

- **Konsultacje z zainteresowanymi stronami**

Proces konsultacji

Przygotowano szeroko zakrojone konsultacje, aby zapewnić liczne uczestnictwo na każdym etapie cyklu polityki dla niniejszej inicjatywy. Strategia konsultacji opiera się na połączeniu konsultacji publicznych i ukierunkowanych. Komisja starała się uzyskać szerokie i wyważone spektrum opinii poprzez umożliwienie wypowiedzenia się wszystkim stronom, których te kwestie dotyczą (przedsiębiorcom, konsumentom, organom krajowym, przedstawicielom środowisk prawniczych i akademickich)²⁸.

- Konsultacje publiczne: otwarte dwunastotygodniowe internetowe konsultacje publiczne, w ramach których wpłynęło 189 odpowiedzi od przedstawicieli wszystkich kategorii zainteresowanych stron z całej Unii.

- Konsultacje ukierunkowane: grupa konsultacyjna zainteresowanych stron składała się z 22 organizacji reprezentujących szerokie spektrum interesów. Grupa odbyła siedem spotkań.

Między czerwcem a sierpniem 2015 r. przeprowadzono także pogłębione wywiady z przedsiębiorcami w celu zgromadzenia danych na temat kosztów związanych z prawem umów ponoszonych przy sprzedaży za granicę.

28

Więcej informacji o konsultacjach pod adresem: http://ec.europa.eu/justice/newsroom/contract/opinion/index_en.htm.

W ramach strategii jednolitego rynku cyfrowego w 2015 r. przeprowadzono dwa badania, badanie konsumentów²⁹ oraz badanie przedsiębiorców³⁰, aby zebrać dane potrzebne do określenia najważniejszych barier transgranicznych dla jednolitego rynku cyfrowego.

Konsultacje z państwami członkowskimi: Między czerwcem a październikiem 2015 r. zorganizowano trzy jednodniowe spotkania robocze z państwami członkowskimi. Istotne kwestie zostały także omówione z krajowymi organami egzekwowania prawa podczas spotkania komitetu ochrony praw konsumentów (kwiecień 2015 r.) oraz krajowymi organami odpowiedzialnymi za politykę konsumencką na spotkaniu sieci ds. polityki konsumenckiej (maj 2015 r.).

Podsumowanie wyników

Wśród konsumentów większość respondentów przyznaje, że harmonizacja może wspomóc transgraniczny handel elektroniczny, ale opowiada się za pełną harmonizacją jedynie, jeśli poziom ochrony konsumentów w poszczególnych państwach członkowskich nie zmniejszy się. Ta grupa zwraca także uwagę na ryzyko tworzenia różnych reżimów prawnych dla różnych kanałów sprzedaży. Stowarzyszenia konsumentów zdecydowanie sprzeciwiają się stosowaniu prawa krajowego przedsiębiorcy w jakiejkolwiek formie. Co więcej, biorąc pod uwagę specyfikę umów między przedsiębiorcami i konsumentami w porównaniu z umowami zawieranymi między przedsiębiorcami oraz możliwe niezgodności z już istniejącymi instrumentami prawnymi, organizacje konsumenckie są przeciwko temu, żeby zakres wniosku objął także umowy między przedsiębiorcami. Większość przedsiębiorców opowiada się za przepisami dotyczącymi umów sprzedaży towarów między przedsiębiorcami i konsumentami w pełni zharmonizowanymi na poziomie Unii. Niektóre stowarzyszenia przedsiębiorców raczej sceptycznie odnoszą się do konieczności podejmowania jakichkolwiek działań. Gdyby jednak pewne działania na poziomie Unii były podejmowane, wówczas opowiadają się za stosowaniem prawa krajowego przedsiębiorcy oraz zmianą rozporządzenia (WE) nr 593/2008 (Rzym I). Stowarzyszenia przedsiębiorców zalecają, by w maksymalnym stopniu unikać podejścia sektorowego, które prowadzi do zróżnicowania przepisów dotyczących sprzedaży towarów i treści cyfrowych przez internet i handlu tradycyjnego. Zdecydowana większość stowarzyszeń przedstawicieli zawodów prawniczych opowiada się za harmonizacją przepisów na poziomie UE oraz takim samym reżimem dla umów między przedsiębiorcami i konsumentami i dla umów zawieranych między przedsiębiorcami.

Państwa członkowskie generalnie popierają harmonizację przepisów na poziomie Unii, jednak z pewną rezerwą podchodzą do politycznej wykonalności i zróżnicowania przepisów dotyczących sprzedaży przez internet i handlu tradycyjnego. Niektóre państwa członkowskie wołałyby, żeby istniejące prawo było skuteczniej wdrażane, egzekwowane i oceniane, zanim uchwalone zostaną nowe przepisy. Zdecydowana większość państw członkowskich, które udzieliły odpowiedzi, opowiada się za tym, żeby wniosek objął jedynie umowy między przedsiębiorcami i konsumentami. Poza tym znacząca liczba państw członkowskich jest zdecydowanie przeciwna zastosowaniu prawa krajowego przedsiębiorcy, w jakiejkolwiek formie, czyli zmianie rozporządzenia Rzym I.

29

GfK for the European Commission, Consumer survey identifying the main cross-border obstacles to the Digital Single Market and where they matter most, 2015 (GfK dla Komisji Europejskiej, Badanie konsumentów w celu ustalenia głównych barier w sprzedaży transgranicznej na jednolitym rynku cyfrowym oraz ustalenia obszarów, gdzie bariery te mają największe znaczenie, 2015 r.).

30

Flash Eurobarometer 413 „Companies engaged in online activities” (2015) Badanie Flash Eurobarometr 413 „Przedsiębiorstwa prowadzące działalność internetową” (2015 r.) http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_413_en.pdf

Jeżeli chodzi o treść przepisów, większość stowarzyszeń konsumentów opowiada się za wolnym wyborem środków zaradczych, natomiast większość respondentów ze środowisk przedsiębiorców opowiada się za określoną hierarchią środków zaradczych przysługujących konsumentom w całej Unii. Państwa członkowskie są w tej kwestii podzielone: niektóre są za określoną hierarchią, podczas gdy inne popierają swobodę wyboru środka zaradczego przez konsumenta. Większość respondentów ze środowisk prawniczych opowiada się za swobodą wyboru środka zaradczego przez konsumenta, jednak niektórzy wolą określoną hierarchię, w miarę możliwości uzgadnianą między stronami. W odniesieniu do przeniesienia ciężaru dowodu na przedsiębiorcę organizacje konsumenckie popierają wprowadzenie okresu dłuższego niż sześć miesięcy (przeważnie są to dwa lata). Praktycznie wszystkie organizacje są za dłuższym okresem gwarancji prawnej. Przedsiębiorcy chcą utrzymać obecnie obowiązujący sześciomiesięczny okres, kiedy ciężar dowodu spoczywa na nich. Popierają także obecny w pełni zharmonizowany dwuletni okres gwarancji prawnej. Państwa członkowskie oraz przedstawiciele zawodów prawniczych generalnie popierają istniejące zasady przeniesienia ciężaru dowodu oraz gwarancji prawnej.

- **Gromadzenie i wykorzystanie wiedzy specjalistycznej**

Komisja korzystała z kilku badań na temat gospodarki i prawa, które sama zleciła do celów tej inicjatywy, albo powstałych w ramach strategii jednolitego rynku cyfrowego. Wykorzystane badania obejmują badanie z 2015 r. mające na celu ustalenie głównych barier transgranicznych dla jednolitego rynku cyfrowego³¹ oraz dane statystyczne Eurostatu z 2014 r., badania Eurobarometru, a także panel MŚP³².

Analiza porównawcza prawa objęła przegląd bezwzględnie obowiązujących przepisów dotyczących zobowiązań wynikających z umowy w umowach sprzedaży towarów na odległość, a zwłaszcza przez internet.

- **Ocena skutków**

W dniu 16 października 2015 r. Rada ds. Kontroli Regulacyjnej wydała wstępną opinię na temat projektu oceny skutków. Uwagi Rady zostały uwzględnione i zmieniony projekt został ponownie przedstawiony. Druga opinia, zatwierdzająca projekt oceny skutków po uwzględnieniu uwag, została wydana przez Radę w dniu 9 listopada 2015 r.³³.

31

Zob. zwłaszcza:

GfK for the European Commission, Consumer survey identifying the main cross-border obstacles to the Digital Single Market and where they matter most, 2015 (GfK dla Komisji Europejskiej, Badanie konsumentów w celu ustalenia głównych barier w sprzedaży transgranicznej na jednolitym rynku cyfrowym oraz ustalenia obszarów, gdzie bariery te mają największe znaczenie, 2015 r.).

Eurostat survey on ICT usage in households and by individuals (2014) (Eurostat, badanie dotyczące korzystania z ICT w gospodarstwach domowych i przez osoby indywidualne (2014 r.)).

- Comparative Study on cloud computing contracts (2014) DLA Piper, p.33 and seq.; (- Studium porównawcze umów na przetwarzanie w chmurze (2014 r.) DLA Piper, s. 33 i nast.); Analysis of the applicable legal frameworks and suggestions for the contours of a model system of consumer protection in relation to digital content contracts; (Analiza obowiązujących przepisów i propozycje projektu modelowego systemu ochrony konsumentów przy umowach dotyczących treści cyfrowych); Uniwersytet w Amsterdamie: Centrum Badań nad Europejskim Prawem Umów (CSECL), Instytut Prawa Dotyczącego Informacji (IViR): Amsterdamskie Centrum Prawa i Ekonomii (ACLE), s. 32 i nast.

Flash Eurobarometer 413 „Companies engaged in online activities” (2015) Badanie Flash Eurobarometr 413 „Przedsiębiorstwa prowadzące działalność internetową” (2015 r.) http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_413_en.pdf

- Economic study on consumer digital Content products, ICF International, 2015 (- Badania ekonomiczne dotyczące konsumenckich treści cyfrowych, ICF International, 2015 r.).

32

Badanie panelowe MŚP przeprowadzone w 2011 r. w ramach sieci Europe Network na podstawie 1047 odpowiedzi uzyskanych od mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw.

33

Opinia Rady ds. Kontroli Regulacyjnej jest dostępna pod adresem: http://ec.europa.eu/justice/contract/index_en.htm.

Zmienione sprawozdanie z oceny skutków oraz streszczenie oceny skutków są opublikowane wraz z wnioskami³⁴.

Alternatywne rozwiązania

Poza analizą skutków nieprzeprowadzenia zmian polityki podczas oceny skutków przeanalizowano także następujące alternatywy: (i) wariant 1: ukierunkowane w pełni zharmonizowane przepisy dotyczące towarów i treści cyfrowych; (ii) wariant 2: zastosowanie prawa krajowego przedsiębiorcy w połączeniu z istniejącymi zharmonizowanymi przepisami dotyczącymi towarów/ukierunkowane i w pełni zharmonizowane przepisy dotyczące treści cyfrowych; (iii) wariant 3: brak zmiany polityki w zakresie towarów oraz ukierunkowane w pełni zharmonizowane przepisy dotyczące treści cyfrowych; (iv) wariant 4: brak zmiany polityki w zakresie towarów oraz minimalna harmonizacja przepisów dotyczących treści cyfrowych; (v) wariant 5: dobrowolny europejski wzór umowy w połączeniu ze znakiem zaufania UE.

Po przeprowadzaniu analizy porównawczej wpływu tych wariantów w sprawozdaniu z oceny skutków przedstawiono wniosek, że dla osiągnięcia zakładanych celów najlepszy jest wariant 1. Ten wariant pozwoli na obniżenie kosztów ponoszonych przez przedsiębiorców wynikających z prawa umów oraz ułatwi transgraniczny handel elektroniczny. Przedsiębiorcy będą mogli w dużej mierze polegać na prawie swojego kraju podczas sprzedaży transgranicznej, ponieważ główne przepisy dotyczące transgranicznego handlu będą takie same we wszystkich państwach członkowskich. Nowe przepisy dotyczące sprzedaży towarów przez internet będą oznaczały dla przedsiębiorców prowadzących sprzedaż przez internet jednorazowe koszty dostosowania się do nowych przepisów, jednak oszczędności powstałe po wprowadzeniu pełnej harmonizacji dzięki możliwości sprzedaży towarów w całej Unii bez żadnych dodatkowych kosztów wynikających z prawa umów zdecydowanie zrównoważą te wydatki. Szczególne korzyści w porównaniu z obecną sytuacją odniosą małe przedsiębiorstwa, z tego względu, że oszczędności wynikające z pełnej harmonizacji przepisów dotyczących transgranicznej sprzedaży towarów są tym większe, im mniejsze jest przedsiębiorstwo. Nowe przepisy zapewnią przedsiębiorcom pewność prawa i środowisko przyjazne dla biznesu. Konsumenci z kolei będą mieli jasno określone prawa w całej Unii i dzięki temu będą mieli większą pewność podczas transgranicznego zakupu towarów lub uzyskiwania dostępu do treści cyfrowych. Ochrona konsumentów w kilku państwach członkowskich rzeczywiście się zmniejszy w niektórych aspektach, jednak przyjęcie tego wariantu generalnie znacząco podniesie obecny poziom ochrony konsumentów w Unii na mocy dyrektywy 1999/44/WE, zwłaszcza dzięki wydłużeniu okresu przesunięcia ciężaru dowodu na przedsiębiorcę do dwóch lat. Mimo tego, że państwa członkowskie nie będą w stanie przyjąć ani utrzymać przepisów chroniących konsumentów w większym stopniu, to jednak zapewnią ogólnie wysoki poziom ochrony konsumentów oraz lepsze transgraniczne egzekwowanie tych przepisów. Jest to sytuacja, w której wygrywają zarówno przedsiębiorcy, jak i konsumenci. Wzrośnie konkurencja, a wraz z tym obroty handlowe ogółem, dzięki czemu konsumenci będą mieli większy wybór produktów po bardziej konkurencyjnych cenach, co z kolei oznacza makroekonomiczne korzyści dla Unii.

Jeśli polityka w tym zakresie nie zostanie zmieniona, cele jednolitego rynku cyfrowego nie zostaną osiągnięte, a to mogłoby mieć negatywne skutki ekonomiczne w porównaniu z obecną sytuacją.

34

Sprawozdanie z oceny skutków oraz streszczenie oceny skutków są dostępne pod adresem: http://ec.europa.eu/justice/contract/index_en.htm.

Po przyjęciu wariantu 2 zwiększyłyby się bodźce do dostaw transgranicznych, jako że przedsiębiorcy mogliby prowadzić transgraniczną sprzedaż swoich produktów wyłącznie na podstawie prawa swojego kraju. Konsumenci mogą w pewnym stopniu odnieść korzyści z większego wyboru i niższych cen. W niektórych przypadkach konsumenci mogliby korzystać z potencjalnie większej ochrony na mocy prawa krajowego przedsiębiorcy, jeżeli prawo to w pewnych aspektach daje większą ochronę niż prawo krajowe konsumenta. Jednak w przypadku zastosowania prawa krajowego przedsiębiorcy do internetowej sprzedaży towarów i związanego z tym odstępstwa od rozporządzenia (WE) nr 593/2008 (Rzym I) europejscy konsumenci nie będą mogli dalej korzystać z wyższego poziomu ochrony konsumentów, które prawo ich kraju mogłoby zapewnić dodatkowo (poza ochroną wynikającą z prawa krajowego przedsiębiorcy), jeżeli w prawie krajowym przewidziano ochronę szerszą niż określono w dyrektywie 1999/44/WE. Miałoby to negatywny wpływ na pewność konsumentów podczas zakupów towarów z zagranicy. Poza tym istnieje duże prawdopodobieństwo, że taka zmiana nie mogłaby dotyczyć jedynie unijnych przedsiębiorców, skutkiem czego zlikwidowano by ochronę, którą zapewniają bezwzględnie obowiązujące przepisy prawa umów konsumenckich podczas transakcji z przedsiębiorcami z krajów trzecich.

W wariantach 3 i 4 bariery w transgranicznym handlu towarami wynikające z prawa umów nadal by istniały.

W końcu wariant 5 zapewniłby wsparcie przedsiębiorcom sprzedającym towary w całej Unii, a konsumentom zadowalający poziom ochrony, w dużym stopniu zależny od treści wzorcowych przepisów umownych ustalonych przez branżę oraz od stopnia wykorzystania i przyjęcia przez przedsiębiorstwa znaku zaufania UE. Konsumenci mieliby większą pewność, kupując produkty od przedsiębiorców z zagranicy, którzy posiadają znak zaufania UE. Jednakże przedsiębiorcy wciąż musieliby stosować się do różnych przepisów krajowych bezwzględnie obowiązujących w kraju zwykłego pobytu konsumenta, w przypadku gdy te przepisy dawałyby wyższy poziom ochrony konsumentów niż wzór umowy. Oznaczałoby to dla nich dodatkowe koszty wynikające z prawa umów.

Główne skutki wniosku

W ocenie skutków uwzględniono skutki obu wniosków: dyrektywy w sprawie niektórych aspektów umów o dostarczanie treści cyfrowych oraz dyrektywy w sprawie niektórych aspektów umów sprzedaży towarów zawieranych przez internet lub w inny sposób na odległość.

W wyniku obu wniosków ma dojść do wyeliminowania barier w internetowym handlu transgranicznym wynikających z prawa umów, zarówno dla konsumentów, jak i przedsiębiorców. Usunięcie tych barier będzie stanowiło bodziec dla handlu transgranicznego: po wyeliminowaniu przeszkód wynikających z prawa umów dodatkowe 122 000 przedsiębiorstw będzie prowadziło internetową sprzedaż transgraniczną. Eksport wewnątrznijny mógłby wzrosnąć o około 1 mld euro. Dzięki zwiększonej konkurencji w handlu detalicznym nastąpiłby spadek cen we wszystkich państwach członkowskich, średnio o -0,25 % na poziomie Unii. Na skutek obniżenia cen i wzrostu zaufania konsumentów wynikających z ujednolicenia praw w Unii zwiększy się popyt wśród konsumentów. Wydatki gospodarstw domowych, które odzwierciedlają poziom dobrobytu konsumentów, wzrosłyby w każdym państwie członkowskim Unii średnio o +0,23 %, co oznacza wzrost o prawie €18 mld euro. Liczba konsumentów, którzy zaczęliby kupować przez internet produkty z zagranicy, wzrosłaby o od 7,8 do nawet 13 milionów. Średnie roczne wydatki każdego

konsumenta kupującego produkty z zagranicy przez internet również wzrosłyby o 40 euro. Ten wzrost podaży i popytu wpłynąłby bezpośrednio na główne zmienne makroekonomiczne w każdym państwie członkowskim, a także w całej Unii. Oczekuje się, że nastąpi trwały wzrost rzeczywistego PKB Unii o około 4 mld euro rocznie.

Kto i w jaki sposób odczuje skutki zmian

Na początku przedsiębiorcy poniosą pewne koszty związane z przestrzeganiem nowej dyrektywy, ale ostatecznie skorzystają z pełnej harmonizacji przepisów dotyczących eksportu towarów i treści cyfrowych do całej Unii. Po wdrożeniu nowych przepisów przedsiębiorcy w większości przypadków nie będą musieli dostosowywać warunków swoich umów do prawa innych państw członkowskich, niezależnie od tego, do ilu państw członkowskich sprzedają swoje produkty. MŚP także zostaną objęte nowymi przepisami, ponieważ ich wyłączenie obniżyłoby zaufanie konsumentów do zakupów w MŚP. Niższy poziom ochrony konsumentów podczas zakupów w MŚP niż u dużych sprzedawców nie ma uzasadnienia. Poza tym wyłączenie MŚP zmniejszyłoby korzyści, jakie mogłyby one odnieść w wyniku wprowadzenia jednolitych przepisów bezwzględnie obowiązujących w całej Unii. Wprost przeciwnie, inicjatywa przyniesie szczególne korzyści MŚP, które bardziej odczuwają koszty wynikające z dostosowywania umów do przepisów bezwzględnie obowiązujących w innych państwach członkowskich i które częściej są ograniczone do rynku krajowego, w przeciwieństwie do większych od nich konkurentów. Handel transgraniczny to dla MŚP istotna możliwość skorzystania z korzyści skali. MŚP mają problemy ze znajdowaniem klientów. Przy sprzedaży internetowej te problemy zmniejszą się, ponieważ koszty sprzedaży internetowej są niższe niż w przypadku handlu tradycyjnego.

Odnosnie zwłaszcza do towarów, przedsiębiorcy, którzy aktualnie prowadzą sprzedaż towarów wyłącznie przy fizycznej obecności stron, nie poniosą żadnych kosztów związanych z dostosowaniem do nowych przepisów. Natomiast przedsiębiorcy, którzy obecnie prowadzą lub zamierzają prowadzić sprzedaż internetową dla konsumentów z innych państw członkowskich, bezpośrednio odczują oszczędności wynikające z pełnej harmonizacji przepisów w Unii. Z kolei przedsiębiorcy, którzy obecnie prowadzą sprzedaż zarówno przez internet, jak i przy fizycznej obecności stron w praktyce nie poniosą żadnych dodatkowych kosztów związanych z różnymi reżimami, ponieważ zróżnicowanie przepisów dla tych dwóch rodzajów sprzedaży raczej nie nastąpi albo będzie miało na przedsiębiorstwa bardzo niewielki wpływ. Jeśli jednak takie koszty wystąpią, będą one ograniczone i pojawią się jedynie w okresie przejściowym. Według przedstawicieli detalistów te przedsiębiorstwa, które prowadzą sprzedaż wszystkimi kanałami, mogą poradzić sobie z ewentualnymi przejściowymi różnicami w reżimach prawnych dla sprzedaży towarów w internecie i przy fizycznej obecności stron poprzez przyjęcie wyższych standardów dla wszystkich prowadzonych form sprzedaży, działając w ten sposób w oparciu o jeden model biznesowy.

Zastosowanie nowych przepisów będzie oznaczało dla przedsiębiorców konieczność pewnych zobowiązań w relacjach z konsumentami. Wiele tych zobowiązań i tak już w różnym zakresie występuje w ustawodawstwie krajowym ze względu na minimalną harmonizację prawodawstwa na poziomie unijnym i w związku z tym jest już znana przedsiębiorcom. W szczególności nie wydaje się, żeby przedłużenie z sześciu miesięcy do dwóch lat okresu, w którym ciężar dowodu spoczywa na przedsiębiorcy, miało duży wpływ na przedsiębiorców, ponieważ według najnowszych danych jedynie nieliczni przedsiębiorcy wymagają, żeby to konsument był odpowiedzialny za udowodnienie winy przedsiębiorcy w ciągu całego dwuletniego okresu gwarancji prawnej. Bardzo często przeniesienie ciężaru dowodu de facto

obowiązuje przez cały ten okres, a postępowanie przedsiębiorców przed upływem sześciu miesięcy i po nim zmienia się w niewielkim tylko stopniu.³⁵

Poziom ochrony konsumentów w Unii wzrośnie w porównaniu z obecną ochroną. Dotyczy to zwłaszcza wydłużenia okresu przeniesienia ciężaru dowodu do dwóch lat poprzez zrównanie go z okresem gwarancji prawnej. W porównaniu z normami krajowymi wszyscy konsumenci w Unii skorzystają z wyższego poziomu ochrony konsumentów (z wyjątkiem dwóch państw członkowskich, gdzie poziom ochrony się nie zmieni). Wyższy poziom ochrony ułatwi konsumentom wykonywanie ich praw i zdecydowanie zwiększy ich zaufanie, co ma szczególne znaczenie w przypadku transgranicznych zakupów, mając na uwadze odległość między stronami. Co do innych aspektów poziomu ochrony konsumentów, takich jak obowiązek konsumenta powiadomienia sprzedawcy o wadzie towaru oraz prawo konsumenta do rozwiązania umowy nawet w przypadku nieznacznej niezgodności, w porównaniu z obecnymi normami krajowymi w większości przypadków nowe przepisy zapewnią wyższy poziom ochrony, podczas gdy w ograniczonej liczbie państw członkowskich ochrona w niektórych dodatkowych aspektach może być niższa. Niemniej nowe przepisy zapewnią generalnie wysoki poziom ochrony konsumentów oraz lepsze egzekwowanie tych przepisów. Poza tym konsumenci nie tylko będą mieli szerszy wybór towarów po konkurencyjnych cenach od przedsiębiorców w całej Unii, ale odniosą także korzyści związane z tym, że produkty będą miały wyższą jakość i trwałość, zgodnie z polityką Komisji dotyczącą gospodarki o obiegu zamkniętym.

- **Prawa podstawowe**

Niniejszy wniosek dotyczący sprzedaży towarów przez internet lub w inny sposób na odległość będzie miał pozytywny wpływ na szereg praw chronionych na mocy Karty praw podstawowych UE, w szczególności art. 38 dotyczącego ochrony konsumentów oraz art. 16 dotyczącego wolności prowadzenia działalności gospodarczej.

W pełni zharmonizowane przepisy dotyczące internetowej sprzedaży towarów zapewnią konsumentom w całej Unii w pełni zharmonizowany wysoki poziom ochrony zgodnie z art. 38 Karty praw podstawowych UE dzięki zapewnieniu konsumentom jasno określonych i konkretnych praw przy zakupie towarów przez internet w ich kraju lub w innych państwach członkowskich. Przepisy te zastąpią obecne przepisy krajowe dotyczące towarów, co może obniżyć poziom ochrony konsumentów w niektórych państwach członkowskich.

W pełni zharmonizowane przepisy dotyczące najważniejszych aspektów sprzedaży towarów przez internet przyczynią się także do realizacji celu art. 16, ponieważ ułatwią przedsiębiorstwom sprzedaż towarów w całej Unii, zarówno w kraju, jak i w innych państwach członkowskich. Wzmocni to ich potencjał rozwoju działalności.

Wreszcie, jasno określone przepisy prawa umów mogą przyczynić się do realizacji celu art. 47 (Prawo do skutecznego środka prawnego), ponieważ w ten sposób mogą zwiększyć się możliwości skutecznego dochodzenia roszczeń przed sądami. W nowych przepisach należy jasno określić środki zaradcze przysługujące w przypadku sporów.

4. WPŁYW NA BUDŻET

Wniosek nie ma wpływu na budżet.

³⁵

„Consumer market study on the functioning of Legal and Commercial Guarantees for consumers in the EU” (2015, to be published) („Badanie konsumentów dotyczące funkcjonowania prawnych i handlowych gwarancji dla konsumentów w UE” (2015 r., przeznaczone do publikacji)).

5. ELEMENTY FAKULTATYWNE

• Plany wdrożenia i monitorowanie, ocena i sprawozdania

Państwa członkowskie będą zobowiązane przekazać Komisji środki transpozycji dyrektywy w sprawie niektórych aspektów umów sprzedaży towarów zawieranych przez internet lub w inny sposób na odległość. Środki te mają zawierać tekst przepisów przyjętych przez państwa członkowskie. Komisja będzie monitorować te środki, aby zapewnić ich zgodność z dyrektywą.

• Dokumenty wyjaśniające

Zgodnie ze wspólną deklaracją polityczną z dnia 28 września 2011 r. państw członkowskich i Komisji dotyczącą dokumentów wyjaśniających państwa członkowskie zobowiązały się do złożenia, w uzasadnionych przypadkach, wraz z powiadomieniem o środkach transpozycji, jednego lub więcej dokumentów wyjaśniających związki między elementami dyrektywy a odpowiadającymi im częściami krajowych instrumentów transpozycyjnych. W odniesieniu do niniejszej dyrektywy ustawodawca uznaje, że przekazanie takich dokumentów jest uzasadnione.

• Szczegółowe objaśnienia poszczególnych przepisów wniosku

Wniosek składa się z 21 artykułów. Wiele z tych przepisów pochodzi z dyrektywy 1999/44/WE i z wniosku dotyczącego rozporządzenia w sprawie wspólnych europejskich przepisów dotyczących sprzedaży.

W artykule 1 określono przedmiot i zakres niniejszej dyrektywy, którym jest ustanowienie przepisów w zakresie zgodności z umową, środków zaradczych przysługujących w przypadku braku zgodności oraz warunków korzystania z tych środków. W trakcie oceny skutków dla niniejszego wniosku nie zidentyfikowano problemów związanych z umowami między przedsiębiorcami, w związku z czym niniejsza dyrektywa nie obejmuje tych kwestii. Dyrektywa nie ma zastosowania do produktów, takich jak płyty DVD i CD, na których treści cyfrowe zamieszczono w taki sposób, że płyty te służą jedynie za nośnik treści cyfrowych, ani do zawartych na odległość umów o świadczenie usług. Dyrektywa ma jednak zastosowanie do towarów, takich jak urządzenia domowe lub zabawki, w których treści cyfrowe są zawarte w taki sposób, że ich funkcje są podporządkowane głównym funkcjonalnościom tychże towarów i stanowią ich integralną część. Poza tym, jeśli umowa sprzedaży obejmuje zarówno sprzedaż towarów i świadczenie usług, niniejsza dyrektywa ma zastosowanie jedynie do tej części umowy, która dotyczy sprzedaży towarów.

Artykuł 2 zawiera wykaz definicji terminów używanych w dyrektywie. Niektóre definicje pochodzą z obecnego dorobku prawnego (jak na przykład definicja „konsumenta” czy też „towarów”), a ponieważ odnoszą się do tych samych pojęć, powinny być stosowane i interpretowane w sposób spójny z całym dorobkiem prawnym. Inne definicje pochodzą z dyrektywy 2011/83/UE czy też z rozporządzenia w sprawie wspólnych europejskich przepisów dotyczących sprzedaży.

Artykuł 3 stanowi, że dyrektywa zapewnia pełną harmonizację. Państwa członkowskie nie będą mogły przyjąć lub utrzymać przepisów, które będą ustanawiały wymogi niższe lub wyższe od wymogów zawartych w niniejszej dyrektywie. Celem art. 3 w połączeniu z art. 1 jest także ustalenie, że w obszarach, które nie są objęte zakresem tej dyrektywy, państwa członkowskie mają swobodę stanowienia prawa.

W artykule 4 określono kryteria zgodności, które towary muszą spełnić, aby były uznane za zgodne z warunkami umowy. Towary muszą przede wszystkim być zgodne z tym, co ustalono w umowie. W artykule tym również doprecyzowano, że zgodnie z domyślną zasadą, zgodność towarów będzie oceniana nie tylko w odniesieniu do warunków umowy, ale także w kontekście subiektywnych i obiektywnych kryteriów, które powinny mieć zastosowanie, żeby zabezpieczyć uzasadniony interes obu stron umowy sprzedaży. Te dodatkowe kryteria są określone w artykułach 5, 6 i 7.

W artykule 5 określono obiektywne kryteria zgodności towarów z umową. W przypadku braku wyraźnych warunków umownych określających zgodność towaru, towary muszą spełniać właśnie te obiektywne kryteria.

W artykule 6 wyjaśniono, że brak zgodności wynikający z niewłaściwej instalacji powinien być równoznaczny z niezgodnością towaru jako takiego, jeżeli przyczyna niewłaściwej instalacji leży po stronie sprzedawcy.

Artykuł 7 zawiera dodatkowe wymogi dotyczące zgodności związane z ewentualnymi wadami prawnymi towarów. Zgodnie z tą zasadą towary muszą być wolne od wszelkich praw osób trzecich, włącznie z prawami wynikającymi z praw własności intelektualnej.

W artykule 8 określono termin, w jakim warunki braku zgodności muszą zostać spełnione, aby na sprzedawcy spoczywała odpowiedzialność z tytułu niewykonania zobowiązania. W większości przypadków jest to czas przejścia ryzyka, podobnie jak w dyrektywie 2011/83/UE, czyli czas, kiedy kontrola nad towarem przechodzi na konsumenta lub osobę trzecią wyznaczoną przez konsumenta, w tym także przewoźnika na zlecenie konsumenta. W przypadku gdy towary muszą zostać zainstalowane, czas konieczny do ustalenia zgodności to czas zakończenia instalacji lub rozsądny czas po instalacji, jednak w żadnym wypadku nie dłuższy niż 30 dni od momentu przejścia ryzyka. Art. 8 ust. 3 wydłuża do dwóch lat okres, kiedy ciężar dowodu braku zgodności spoczywa na sprzedawcy.

W artykule 9 wymieniono środki zaradcze przysługujące konsumentowi w przypadku braku zgodności poprzez pełną harmonizację kolejności stosowania tych środków. Pierwszym środkiem prawnym przysługującym konsumentowi jest prawo do zażądania naprawy lub wymiany towaru w rozsądnym terminie, bez poważnych niedogodności dla konsumenta. Drugim środkiem jest prawo do obniżenia ceny lub rozwiązania umowy, jeżeli nie można usunąć braku zgodności przez naprawę lub wymianę. W artykule tym określono także, że konsument ma prawo do wstrzymania świadczeń do czasu dostosowania towarów do warunków umowy.

W artykule 10 nakładany jest na sprzedawcę obowiązek przyjęcia na własny koszt towarów, których niezgodność ma być usunięta przez wymianę. Sprzedawca może sam przyjąć zwrócone wadliwe towary oraz zainstalować nowe towary, albo może to zlecić osobie trzeciej na koszt sprzedawcy. W artykule tym również wskazano, że konsument nie ma obowiązku płacenia za korzystanie z towaru podlegającego wymianie przed jego wymianą.

W artykule 11 jasno określono, że to konsument wybiera między naprawą a wymianą towaru, chyba że wybrana opcja byłaby nieproporcjonalna w porównaniu z innymi dostępnymi opcjami, niemożliwa lub niezgodna z prawem. Określono również kryteria oceny, czy wybrana opcja jest nieproporcjonalna w porównaniu z innymi opcjami.

Artykuł 12 zawiera wskazówki dotyczące wyliczenia obniżki ceny.

W artykule 13 przedstawiono warunki i konsekwencje wykonywania prawa do rozwiązania umowy. Prawo do rozwiązania umowy ze względu na brak zgodności jest środkiem zaradczym stosowanym jako ostatni, gdy inne środki usunięcia niezgodności są niewykonalne lub zawiodły. To prawo powinno przysługiwać konsumentowi także wtedy, gdy niezgodność jest nieznaczna. W artykule tym sprecyzowano, że umowa może być rozwiązana przez konsumenta w dowolny sposób oraz że, jeżeli niezgodność dotyczy jedynie części towaru, to rozwiązanie powinno dotyczyć jedynie części umowy. Jednak w przypadkach, gdy brak zgodności uzasadnia rozwiązanie umowy w całości, środek zaradczy nie powinien być ograniczony do jedynie częściowego rozwiązania. W art. 13 także uregulowano kwestie zwrotu związanego z rozwiązaniem umowy, określając, że sprzedawca powinien na własny koszt zwrócić konsumentowi cenę, jaką konsument zapłacił za towar, nie później niż 14 dni od rozwiązania umowy i że konsument zwraca wadliwe towary na koszt sprzedawcy. Wreszcie w artykule określono obowiązek konsumenta w pewnych warunkach do zapłaty pieniężnej wartości towarów, jeżeli towary nie mogą być zwrócone, oraz do zapłaty, w ograniczonym stopniu, za zmniejszenie wartości towaru.

W artykule 14 podtrzymano dwuletni termin dostępności wskazanych środków zaradczych na mocy niniejszej dyrektywy. W tych państwach członkowskich, w których prawa przysługujące konsumentom na mocy artykułu 9 podlegają przedawnieniu, termin przedawnienia nie może być krótszy niż dwa lata.

W artykule 15 określono wymogi dotyczące przejrzystości gwarancji handlowych wystawianych przez sprzedawców, na przykład co do formy dostawy i treści oświadczenia gwarancyjnego. Poza tym wskazano, że gwarancja wiąże sprzedawcę zgodnie z warunkami zawartymi w reklamie, informacjach przekazywanych przed zawarciem umowy oraz oświadczeniu gwarancyjnym. Wreszcie w artykule tym wyraźnie stwierdzono, że jeżeli warunki określone na przykład w reklamie różnią się od warunków określonych w oświadczeniu gwarancyjnym, obowiązują warunki korzystniejsze dla konsumenta.

W artykule 16 zapewniono sprzedawcy prawo do dochodzenia odszkodowania, jeśli odpowiedzialność sprzedawcy względem konsumenta za brak zgodności była spowodowana działaniem lub zaniechaniem osoby na wcześniejszych etapach łańcucha transakcji. Warunki egzekwowania tego prawa zostaną ustalone w przepisach krajowych przez państwa członkowskie.

W artykule 17 zobowiązano państwa członkowskie do zapewnienia właściwych i skutecznych środków zapewniających przestrzeganie przepisów niniejszej dyrektywy.

W artykule 18 podtrzymano zasadę bezwzględnie obowiązującego charakteru przepisów niniejszej dyrektywy dotyczących umów konsumenckich poprzez włączenie zwyczajowej klauzuli, zgodnie z którą jakiegolwiek zmiany wymogów ustalonych w tej dyrektywie na niekorzyść konsumenta nie są dla konsumenta wiążące.

W artykule 19 wprowadzono poprawki do innych aktów prawnych Unii. Zmieniono dyrektywę 1999/44/WE tak, aby oba instrumenty się nie pokrywały. W artykule 19 także dodano odniesienie do niniejszej dyrektywy w załączniku do rozporządzenia (WE) nr 2006/2004 w celu ułatwienia transgranicznej współpracy w egzekwowaniu przepisów tej dyrektywy. W artykule tym dodano także odniesienie do niniejszej dyrektywy w załączniku 1 do dyrektywy 2009/22/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 23 kwietnia 2009 r. w sprawie

nakazów zaprzestania szkodliwych praktyk w celu ochrony interesów konsumentów³⁶, tak aby zapewnić ochronę zbiorowych interesów konsumentów określonych w niniejszej dyrektywie.

W artykule 20 określono termin transpozycji dyrektywy przez państwa członkowskie.

W artykule 21 określono datę wejścia dyrektywy w życie.

W artykule 22 określono jej adresatów.

³⁶

Dz.U. L 110 z 1.5.2009, s. 30.

Wniosek

DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

w sprawie niektórych aspektów umów sprzedaży towarów zawieranych przez internet lub w inny sposób na odległość.

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,
uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 114,
uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,
po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,
uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego³⁷,
stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą,
a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W celu utrzymania konkurencyjności na światowych rynkach Unia powinna skutecznie odpowiedzieć na liczne wyzwania, które stawia przed nami gospodarka w coraz większym stopniu napędzana zmianami technologicznymi. Strategia jednolitego rynku cyfrowego³⁸ określa kompleksowe ramy mające ułatwić integrację rynku cyfrowego z jednolitym rynkiem. Pierwszy filar strategii ma na celu zapobieżenie fragmentacji handlu wewnątrzunijnego poprzez usunięcie wszystkich najważniejszych barier w rozwoju transgranicznego handlu elektronicznego.
- (2) Dla osiągnięcia prawdziwie jednolitego rynku cyfrowego konieczna jest harmonizacja niektórych aspektów umów sprzedaży towarów, przyjmując jako podstawę wysoki poziom ochrony konsumentów.
- (3) Handel elektroniczny jest głównym motorem wzrostu na jednolitym rynku cyfrowym. Jednak ten potencjał wzrostu pozostaje w dużej części niewykorzystany. Aby wzmocnić konkurencyjność Unii i napędzać wzrost, Unia musi działać szybko i zachęcać uczestników rynku do uwolnienia pełnego potencjału, jaki oferuje jednolity rynek cyfrowy. Pełny potencjał jednolitego rynku cyfrowego może zostać uwolniony jedynie wtedy, gdy wszyscy uczestnicy rynku będą mieli łatwy dostęp do internetowej sprzedaży towarów oraz będą mieli pewność swoich praw podczas elektronicznych transakcji handlowych. Prawo umów, na podstawie którego uczestnicy rynku zawierają transakcje, jest jednym z najważniejszych czynników wpływających na decyzje przedsiębiorców, czy angażować się w transgraniczną sprzedaż towarów przez internet. Prawo umów wpływa także na gotowość konsumentów do angażowania się w ten rodzaj zakupów.

³⁷

Dz.U. C [...] z [...], s. [...].

³⁸

COM(2015) 192 final.

- (4) Największy udział w sprzedaży na odległość w Unii ma sprzedaż przez internet, jednak niniejsza dyrektywa powinna objąć swoim zakresem wszystkie formy sprzedaży na odległość, w tym sprzedaż przez telefon i zamówienia pocztowe, aby zapobiec wszelkim nieuzasadnionym zakłóceniom konkurencji oraz aby stworzyć równe szanse dla wszystkich przedsiębiorców prowadzących sprzedaż na odległość.
- (5) Unijne przepisy dotyczące sprzedaży towarów przez internet lub w inny sposób na odległość są wciąż bardzo zróżnicowane, choć przepisy dotyczące wymogów co do informacji przekazywanych przed zawarciem umowy, prawa odstąpienia od umowy oraz warunków dostawy są już w pełni zharmonizowane. Pozostałe najważniejsze elementy umowne, takie jak kryteria zgodności, środki zaradcze dostępne w przypadku niezgodności towaru z umową oraz warunki korzystania z nich, podlegają minimalnej harmonizacji zgodnie z dyrektywą 1999/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady³⁹. Państwa członkowskie mogły ustanowić wyższy poziom ochrony konsumentów i wprowadzić odpowiednie przepisy. Korzystając z tego uprawnienia, państwa członkowskie uwzględniły różne elementy i podjęły działania w różnym zakresie. Z tego względu przepisy krajowe będące transpozycją dorobku prawnego Unii w zakresie prawa umów konsumenckich są w znacznym stopniu rozbieżne w odniesieniu do podstawowych elementów umowy sprzedaży, takich jak istnienie lub brak hierarchii środków zaradczych, okres gwarancji prawnej, długość okresu przeniesienia ciężaru dowodu na sprzedawcę, czy też powiadomienie sprzedawcy o wadzie.
- (6) Istniejące różnice mogą negatywnie oddziaływać na przedsiębiorców i konsumentów. Zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 593/2008⁴⁰ przedsiębiorstwa, których oferta jest skierowana do konsumentów z innych państw członkowskich, muszą przestrzegać bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa umów konsumenckich kraju zwykłego miejsca pobytu konsumenta. Ponieważ przepisy państw członkowskich się różnią, przedsiębiorstwa są narażone na dodatkowe koszty. Z tego względu wiele przedsiębiorców może decydować się na ograniczenie działalności do rynku krajowego albo eksport towarów jedynie do jednego lub dwóch państw członkowskich. Taka decyzja, mająca na celu ograniczenie ryzyka i kosztów związanych z transgranicznym handlem elektronicznym, skutkuje utratą możliwości ekspansji handlowej i korzyści skali. Cierpią na tym szczególnie małe i średnie przedsiębiorstwa.
- (7) Konsumentom mają zapewnić wysoki poziom ochrony podczas zakupów przez internet lub w inny sposób na odległość dzięki stosowaniu rozporządzenia (WE) nr 593/2008, ale zróżnicowanie przepisów ma także negatywny wpływ na zaufanie konsumentów do handlu elektronicznego. Za tą nieufnością kryje się kilka czynników, jednak najważniejszym wydaje się niepewność co do praw wynikających z umowy przysługujących konsumentowi. Ta niepewność występuje zarówno w przypadku, gdy konsumenci są chronieni przez bezwzględnie obowiązujące przepisy prawa umów konsumenckich w ich państwie członkowskim, a sprzedawca kieruje do konsumentów swoją działalność transgraniczną, jak i w przypadku gdy konsument zawiera transgraniczną umowę ze sprzedawcą, który nie prowadzi działalności handlowej w państwie członkowskim konsumenta.

39

Dyrektywa 1999/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 maja 1999 r. w sprawie niektórych aspektów sprzedaży towarów konsumpcyjnych i związanych z tym gwarancji, Dz.U. L. 171 z 7.7.1999, s. 12.

40

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 593/2008 z dnia 17 czerwca 2008 r. w sprawie prawa właściwego dla zobowiązań umownych (Rzym I), Dz.U. L 110 z 4.7.2008, s. 6.

- (8) Aby zaradzić tym problemom, zarówno przedsiębiorcy, jak i konsumenci powinni mieć możliwość opierania się na w pełni zharmonizowanych ukierunkowanych przepisach dla sprzedaży towarów przez internet lub w inny sposób na odległość. Ujednolicenie przepisów jest konieczne w odniesieniu do najważniejszych elementów prawa umów konsumenckich, które przy obecnej minimalnej harmonizacji są zróżnicowane, przez co tworzą się bariery w handlu w Unii Europejskiej.
- (9) W pełni zharmonizowane przepisy prawa umów konsumenckich ułatwią przedsiębiorcom oferowanie swoich produktów w innych państwach członkowskich. Dla przedsiębiorców będzie to oznaczało mniejsze koszty, ponieważ nie będą już musieli uwzględniać różnic w bezwzględnie obowiązujących przepisach w kraju konsumenta. Zapewni im to większą pewność prawa podczas sprzedaży na odległość do innych państw członkowskich dzięki stabilnemu otoczeniu prawnemu w zakresie prawa umów.
- (10) Dzięki większej konkurencji między detalistami konsumenci będą mieli szerszy wybór produktów po bardziej atrakcyjnych cenach. Konsumenci skorzystają z wyższego poziomu ochrony oraz zwiększonego postępu społecznego dzięki w pełni zharmonizowanym przepisom. To z kolei zwiększy ich zaufanie do transgranicznej sprzedaży na odległość, w szczególności do sprzedaży internetowej. Konsumenci będą mieli większą pewność podczas transgranicznych zakupów na odległość, wiedząc, że mają takie same prawa w całej Unii.
- (11) Niniejsza dyrektywa zawiera przepisy mające zastosowanie do sprzedaży towarów przez internet lub w inny sposób na odległość jedynie w odniesieniu do najważniejszych elementów umowy, które są wymagane do usunięcia barier na jednolitym rynku cyfrowym wynikających z prawa umów. Z tego względu przepisy określające wymagania co do zgodności, środki zaradcze przysługujące konsumentom w przypadku braku zgodności towarów z umową oraz warunki korzystania z tego prawa powinny zostać w pełni zharmonizowane, a poziom ochrony konsumentów w porównaniu z dyrektywą 1999/44/WE powinien wzrosnąć.
- (12) Jeżeli umowa dotyczy zarówno sprzedaży towarów, jak i świadczenia usług, niniejsza dyrektywa ma zastosowanie jedynie do części umowy odnoszącej się do sprzedaży towarów, zgodnie z podejściem przyjętym w dyrektywie 2011/83/UE.
- (13) Niniejsza dyrektywa nie powinna mieć zastosowania do towarów takich jak płyty DVD i CD, na których treści cyfrowe zamieszczono w taki sposób, jakby płyty te były jedynie nośnikami treści cyfrowych. Powinna ona natomiast mieć zastosowanie do treści cyfrowych zintegrowanych z towarami takimi jak urządzenia domowe lub zabawki, w których treści cyfrowe są zintegrowane w taki sposób, że ich funkcje są podporządkowane głównym funkcjom towarów i działają jako integralna część towaru.
- (14) Niniejsza dyrektywa nie ma wpływu na prawo umów państw członkowskich w obszarach nieobjętych tą dyrektywą. Państwa członkowskie powinny mieć swobodę ustalenia bardziej szczegółowych warunków w odniesieniu do aspektów regulowanych niniejszą dyrektywą w zakresie, w jakim nie podlegają one pełnej harmonizacji zgodnie z tą dyrektywą: dotyczy to okresu przedawnienia dla wykonywania praw konsumentów, gwarancji handlowych i prawa sprzedawcy do dochodzenia odszkodowania.
- (15) W przypadku gdy niniejsza dyrektywa odnosi się do tych samych pojęć co dyrektywa 1999/44/WE, jej przepisy powinny być interpretowane w sposób spójny z dyrektywą

1999/44/WE oraz dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/83/UE⁴¹, zgodnie z wykładnią przyjętą w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

- (16) Do celów jasności prawa dyrektywa zawiera definicję umowy sprzedaży. Zgodnie z tą definicją dyrektywa ma zastosowanie także do umów dotyczących towarów, które dopiero mają być wyprodukowane lub wytworzone, także zgodnie ze wskazówkami konsumenta.
- (17) Aby zapewnić sprzedawcom i konsumentom jasność i pewność prawa, dyrektywa powinna zawierać pojęcie umowy. Definicja wywodzi się z tradycji wspólnej wszystkim państwom członkowskim i zakłada, że aby móc stwierdzić istnienie umowy wymagane jest porozumienie mające stanowić źródło zobowiązań lub wywołujące inne skutki prawne.
- (18) W celu zrównoważenia wymogów pewności prawa z właściwą elastycznością przepisów wszelkie odniesienia w niniejszej dyrektywie do tego, czego można oczekiwać od danej osoby, dotyczą rozsądnych oczekiwań. Oceny tego, czy coś jest rozsądne, powinno się dokonywać obiektywnie, uwzględniając specyfikę i cel umowy, okoliczności sprawy oraz zwyczaje i praktyki zaangażowanych stron. Zwłaszcza rozsądny czas na wykonanie naprawy lub wymianę towaru powinien zostać obiektywnie oceniony, przy uwzględnieniu specyfiki towaru oraz braku zgodności.
- (19) Aby zapewnić jasność co do tego, czego konsument może oczekiwać od towarów i jaka ma być odpowiedzialność sprzedawcy za niespełnienie oczekiwań konsumenta, niezwykle istotna jest pełna harmonizacja przepisów dotyczących zgodności towarów z umową. Przyjęcie zarówno subiektywnych, jak i obiektywnych kryteriów powinno zabezpieczyć uzasadniony interes obu stron umowy sprzedaży. Zgodność z umową należy oceniać, biorąc pod uwagę nie tylko wymagania określone w umowie, w tym informacje przekazywane przed zawarciem umowy stanowiące część umowy, ale także pewne obiektywne wymagania, które stanowią normę w zakresie tego, czego oczekuje się od danego towaru, zwłaszcza przydatność do danego celu, opakowanie, instrukcje instalacji oraz standardowe cechy i funkcje działania.
- (20) Znaczna liczba towarów konsumpcyjnych musi przed użyciem zostać zainstalowana, aby konsument mógł z nich w pełni korzystać. Dlatego też brak zgodności wynikający z niewłaściwej instalacji powinien być równoznaczny z niezgodnością z umową, jeżeli towar był instalowany przez sprzedawcę lub pod jego kontrolą, a także jeżeli konsument instalował towary sam, ale nieprawidłowa instalacja wynika z błędnych instrukcji.
- (21) Zgodność powinna dotyczyć zarówno wad materialnych, jak i prawnych. Prawa osób trzecich oraz inne wady prawne mogą skutecznie uniemożliwić konsumentowi korzystanie z towarów zgodnie z umową, jeżeli posiadacz praw zgodnie z prawem doprowadzi do tego, żeby konsument zaprzestał naruszania tych praw. Dlatego sprzedawca powinien zapewnić, by towary były wolne od jakichkolwiek praw osób trzecich, które mogłyby uniemożliwić konsumentowi korzystanie z towarów zgodnie z umową.
- (22) Należy zapewnić swobodę zawierania umów w odniesieniu do kryteriów zgodności towarów, aby zapobiec unikaniu odpowiedzialności za brak zgodności i aby zapewnić wysoki poziom ochrony konsumenta. W związku z tym wszelkie odstępstwa od

41

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/83/UE z dnia 25 października 2011 r. w sprawie praw konsumentów, zmieniającą dyrektywę Rady 93/13/EWG i dyrektywę 1999/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz uchylającą dyrektywę Rady 85/577/EWG i dyrektywę 97/7/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, Dz.U. L 304 z 22.11.2011, s. 64.

bezwzględnie obowiązujących przepisów dotyczących kryteriów zgodności oraz nieprawidłowej instalacji niekorzystne dla konsumenta są ważne jedynie w przypadku, gdy konsument został o tym wyraźnie poinformowany i wyraził na to zgodę przy zawieraniu umowy.

- (23) Zapewnienie większej trwałości towarów konsumpcyjnych jest ważne dla osiągnięcia bardziej zrównoważonej konsumpcji i gospodarki o obiegu zamkniętym. Także eliminowanie z rynku unijnego towarów niezgodnych z umową dzięki wzmocnionemu nadzorowi i odpowiednim bodźcom dla przedsiębiorstw jest niezwykle istotne z punktu widzenia zwiększania zaufania do jednolitego rynku. Z tego względu najbardziej odpowiednim podejściem do wprowadzenia wymagań co do trwałości określonych rodzajów lub grup produktów jest prawodawstwo unijne dla określonych produktów, przy wykorzystaniu w tym celu przyjętych kryteriów. Z tego względu niniejsza dyrektywa powinna być uzupełnieniem celów ustalonych w unijnym prawodawstwie dla konkretnych sektorów. O ile konkretne informacje na temat trwałości produktu są wskazane w oświadczeniu przed zawarciem umowy stanowiącym część umowy sprzedaży, konsument powinien móc polegać na tych informacjach jak na elemencie kryteriów zgodności.
- (24) Aby zarówno konsumenci, jak i sprzedawcy mieli większą pewność prawa, należy jasno wskazać termin, w jakim należy ocenić zgodność towarów z umową. W celu zapewnienia spójności niniejszej dyrektywy z dyrektywą 2011/83/UE stosowne jest wskazanie momentu przejścia ryzyka jako terminu oceny zgodności towarów z umową. W przypadku towarów, które wymagają instalacji, termin ten powinien zostać odpowiednio dostosowany.
- (25) Jeżeli państwa członkowskie będą miały możliwość utrzymania obowiązku powiadomienia sprzedawcy przez konsumenta o wadzie, może to doprowadzić do sytuacji, w której konsumenci stracą uzasadnione prawo do skorzystania ze środków zaradczych w przypadku spóźnionego powiadomienia lub jego braku, zwłaszcza w przypadku transakcji transgranicznych, do których ma zastosowanie prawo innego państwa członkowskiego, a konsument nie jest świadomy, że powiadomienie sprzedawcy jest obowiązkowe. Z tego względu nie powinno się ustanawiać obowiązku powiadomienia sprzedawcy przez konsumenta. W związku z tym państwa członkowskie nie będą miały możliwości wprowadzenia lub utrzymania wymogu, żeby konsument powiadomił sprzedawcę o braku zgodności w określonym terminie.
- (26) Aby przedsiębiorcy mogli polegać na jednym zestawie przepisów w całej Unii, konieczna jest pełna harmonizacja okresów, kiedy ciężar dowodu związany z brakiem zgodności jest przeniesiony na sprzedawcę z korzyścią dla konsumenta. W ciągu dwóch pierwszych lat konsument musi jedynie ustalić istnienie braku zgodności, aby móc skorzystać z domniemania braku zgodności. W tym okresie konsument nie musi udowodnić, że brak zgodności istniał w momencie, w którym zgodność miała być ustalona. Aby zwiększyć pewność prawa w odniesieniu do środków zaradczych przysługujących w przypadku braku zgodności z umową oraz aby wyeliminować jedną z głównych przeszkód na jednolitym rynku cyfrowym, należy ustalić w pełni zharmonizowaną kolejność stosowania tych środków. W ramach pierwszego środka zaradczego konsumenci powinni mieć przede wszystkim wybór między naprawą towaru a jego wymianą. To pomoże utrzymać stosunek umowny i wzajemne zaufanie. Co więcej, jeśli konsumenci będą mieli możliwość zażądania naprawy, powinno to sprzyjać zrównoważonej konsumpcji i może się przyczynić do zwiększenia trwałości produktów.

- (27) Wybór konsumenta między naprawą a wymianą towaru może być ograniczony jedynie w przypadku, gdyby wybrana opcja była nieproporcjonalna w porównaniu z innymi dostępnymi opcjami, niemożliwa lub niezgodna z prawem. Takim przypadkiem będzie na przykład żądanie wymiany towarów ze względu na niewielkie zarysowanie, w sytuacji gdy wymiana pociągnęłaby za sobą znaczne koszty, natomiast zarysowanie mogłoby być łatwo usunięte.
- (28) Jeżeli sprzedawca nie przywrócił zgodności poprzez naprawę lub wymianę bez poważnych niedogodności dla konsumenta i w rozsądnym terminie, konsument powinien mieć prawo od obniżenia ceny lub rozwiązania umowy. Naprawa lub wymiana muszą zwłaszcza zostać skutecznie wykonane w rozsądnym terminie. To, jaki okres jest rozsądnym terminem, powinno być obiektywnie ustalone, biorąc pod uwagę cechy towaru i brak zgodności. Jeżeli po upływie rozsądnego terminu sprzedawca nie usunął skutecznie niezgodności, konsument nie jest zobowiązany do akceptowania następnych prób sprzedawcy podejmowanych w celu usunięcia tej samej niezgodności.
- (29) Biorąc pod uwagę, że prawo do rozwiązania umowy ze względu na brak zgodności jest ważnym środkiem zaradczym stosowanym, gdy naprawa lub wymiana są niewykonalne lub zawiodły, prawo to powinno przysługiwać konsumentowi także w przypadkach mniejszych niezgodności. Byłby to dla sprzedawców silny bodziec do szybkiego usuwania wszelkich niezgodności. Żeby prawo do rozwiązania umowy było skuteczne w sytuacji, gdy konsument nabywa wiele towarów, z których część stanowi akcesoria do głównego przedmiotu i których konsument by nie nabył, gdyby nie kupował tego przedmiotu, a niezgodność dotyczy głównego przedmiotu, wówczas konsument powinien mieć prawo rozwiązania umowy także w odniesieniu do akcesoriów, nawet jeśli pozostają one w zgodności z umową.
- (30) W przypadku rozwiązania umowy przez konsumenta ze względu na brak zgodności w niniejszej dyrektywie określono jedynie główne skutki i sposoby prawa do rozwiązania umowy, zwłaszcza obowiązek stron do zwrotu tego, co otrzymały. Dlatego sprzedawca jest zobowiązany do zwrotu pieniędzy otrzymanych od konsumenta, a konsument jest zobowiązany do zwrotu towaru.
- (31) W celu zapewnienia skutecznego egzekwowania prawa konsumenta do rozwiązania umowy przy jednoczesnym zapobieżeniu bezpodstawnemu wzbogaceniu się konsumenta zobowiązanie konsumenta do zapłaty za zmniejszenie wartości towarów powinno być ograniczone do tych przypadków, gdy zmniejszenie wartości przekracza normalne zużycie. W żadnym przypadku konsument nie może być zmuszony do zapłacenia większej kwoty niż cena ustalona za towary. Jeżeli zwrot towarów jest niemożliwy ze względu na ich uszkodzenie lub utratę, konsument jest zobowiązany do zapłacenia wartości pieniężnej uszkodzonych towarów. Konsument nie powinien być jednak zobowiązany do płacenia wartości pieniężnej towarów, jeżeli zniszczenie lub utrata wynikają z braku zgodności towarów z umową.
- (32) W celu zwiększenia pewności prawa dla sprzedawców oraz pewności konsumentów podczas zakupów transgranicznych konieczna jest harmonizacja okresu, kiedy sprzedawca ponosi odpowiedzialność za brak zgodności istniejący w momencie, gdy konsument fizycznie wejdzie w posiadanie towarów. Biorąc pod uwagę, że podczas transpozycji dyrektywy 1999/44/WE zdecydowana większość państw członkowskich przewidziała dwuletni okres odpowiedzialności sprzedawcy i ten okres jest uznawany przez uczestników rynku za rozsądny, należy ten okres utrzymać.

- (33) W celu podniesienia świadomości konsumentów i ułatwienia egzekwowania unijnych przepisów dotyczących praw konsumentów w odniesieniu do towarów niezgodnych z umową w niniejszej dyrektywie powiązano okres, w którym ciężar dowodu jest przeniesiony sprzedawcę z korzyścią dla konsumenta z okresem, w którym sprzedawca jest odpowiedzialny za niezgodności.
- (34) Aby zapewnić przejrzystość, powinno się określić pewne wymogi w tym zakresie co do gwarancji handlowych. W celu zwiększenia pewności prawa i uniknięcia sytuacji, w których konsumenci są wprowadzani w błąd, w dyrektywie przewidziano także, że jeżeli warunki gwarancji handlowej zawarte w reklamie lub informacjach przekazanych przed zawarciem umowy są korzystniejsze dla konsumenta niż te określone w oświadczeniu handlowym, wtedy obowiązują te korzystniejsze warunki.
- (35) Biorąc pod uwagę, że sprzedawca jest odpowiedzialny względem klienta za wszelkie niezgodności towaru wynikające z działania lub zaniechania sprzedawcy lub osoby trzeciej, jest rzeczą uzasadnioną, żeby sprzedawca miał możliwość dochodzenia odszkodowania względem osoby odpowiedzialnej za taki stan rzeczy na wcześniejszych etapach łańcucha transakcji. Niniejsza dyrektywa nie powinna jednak mieć wpływu na zasadę swobody zawierania umów między sprzedawcą i innymi stronami w łańcuchu transakcji. Szczegółowe informacje dotyczące wykonywania tego prawa, zwłaszcza kwestia, do kogo i w jaki sposób mają być kierowane te roszczenia, zostaną określone przez państwa członkowskie.
- (36) Osoby lub organizacje, które według prawa krajowego mają uzasadniony interes w ochronie praw konsumenta wynikających z umowy, powinny mieć prawo do wszczęcia postępowania przed sądem lub innym organem administracyjnym właściwym do rozpatrywania skarg lub do wszczęcia odpowiedniego postępowania prawnego.
- (37) Żaden z przepisów niniejszej dyrektywy nie powinien naruszać stosowania przepisów prywatnego prawa międzynarodowego, zwłaszcza rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 593/2008 ani rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012⁴².
- (38) Dyrektywa 1999/44/WE powinna być zmieniona tak, aby umowy sprzedaży na odległość były wyłączone z zakresu jej stosowania.
- (39) Rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady⁴³ powinno zostać zmienione tak, aby załącznik zawierał odniesienie do niniejszej dyrektywy w celu ułatwienia współpracy transgranicznej w zakresie egzekwowania przepisów niniejszej dyrektywy.
- (40) Dyrektywa 2009/22/WE Parlamentu Europejskiego i Rady⁴⁴ powinna zostać uzupełniona o odniesienie w jej załączniku do niniejszej dyrektywy w celu zapewnienia ochrony zbiorowych interesów konsumentów określonych w niniejszej dyrektywie.

⁴² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (wersja przekształcona), Dz.U. L 351 z 20.12.2012, s. 1.

⁴³ Rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 października 2004 r. w sprawie współpracy między organami krajowymi odpowiedzialnymi za egzekwowanie przepisów prawa w zakresie ochrony konsumentów, Dz.U. L 165 z 18.6.2013, s. 1.

⁴⁴ Dyrektywa 2009/22/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie nakazów zaprzestania szkodliwych praktyk w celu ochrony interesów konsumentów, Dz.U. L 110 z 1.5.2009, s. 30.

- (41) Zgodnie ze wspólną deklaracją polityczną z dnia 28 września 2011 r. państw członkowskich i Komisji dotyczącą dokumentów wyjaśniających⁴⁵ państwa członkowskie zobowiązały się do złożenia, w uzasadnionych przypadkach, wraz z powiadomieniem o środkach transpozycji, jednego lub więcej dokumentów wyjaśniających związku między elementami dyrektywy a odpowiadającymi im częściami krajowych instrumentów transpozycyjnych. W odniesieniu do niniejszej dyrektywy ustawodawca uznaje, że przekazanie takich dokumentów jest uzasadnione.
- (42) Ponieważ cele niniejszej dyrektywy, a mianowicie przyczynianie się do właściwego funkcjonowania rynku wewnętrznego poprzez spójne eliminowanie przeszkód w sprzedaży towarów przez internet lub w inny sposób na odległość wynikających z prawa umów, nie mogą zostać osiągnięte w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, natomiast możliwe jest lepsze ich osiągnięcie na poziomie Unii, bowiem Unia może podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsza dyrektywa nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tych celów.
- (43) Niniejsza dyrektywa nie narusza praw podstawowych i zasad uznanych w szczególności przez Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej, a dokładniej jej art. 16, 38 i 47,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

Artykuł 1

Przedmiot i zakres stosowania

1. Niniejsza dyrektywa określa niektóre wymagania dotyczące umów sprzedaży na odległość zawartych między sprzedawcą i konsumentem, w szczególności przepisy dotyczące zgodności towarów z umową, środków zaradczych przysługujących w przypadku braku zgodności towarów z umową oraz sposobów korzystania z tych środków.
2. Niniejsza dyrektywa nie ma zastosowania do umów o świadczenie usług zawartych na odległość. Jednak w przypadku umów obejmujących zarówno sprzedaż towarów, jak i świadczenie usług, dyrektywa ma zastosowanie do części umowy dotyczącej sprzedaży towarów.
3. Niniejsza dyrektywa nie ma zastosowania do żadnego trwałego nośnika zawierającego treści cyfrowe w przypadkach, gdy trwały nośnik jest używany wyłącznie do dostarczenia konsumentowi treści cyfrowych.
4. O ile niniejsza dyrektywa nie stanowi inaczej, nie może ona wpływać na krajowe ogólne prawo umów, między innymi na przepisy dotyczące zawierania, ważności lub skutków umowy, w tym konsekwencje rozwiązania umowy.

Artykuł 2

Definicje

Na użytek niniejszej dyrektywy stosuje się następujące definicje:

⁴⁵

Dz.U. C 369 z 17.12.2011, s. 14.

- a) „umowa sprzedaży” oznacza każdą umowę, na mocy której sprzedawca przenosi lub zobowiązuje się do przeniesienia własności towarów, w tym także towarów, które mają być wytworzone lub wyprodukowane, na konsumenta, a konsument płaci lub zobowiązuje się do zapłacenia ich ceny;
- b) „konsument” oznacza każdą osobę fizyczną, która w umowach objętych niniejszą dyrektywą działa w celach niezwiązanych z działalnością handlową, gospodarczą, rzemieślniczą ani wykonywaniem wolnego zawodu;
- c) „sprzedawca” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną, niezależnie od tego, czy jest to podmiot publiczny czy prywatny, która działa – w tym również za pośrednictwem każdej innej osoby działającej w jej imieniu lub na jej rzecz – w celach związanych z jej działalnością handlową, gospodarczą, rzemieślniczą lub wykonywaniem wolnego zawodu, w związku z umowami objętymi zakresem niniejszej dyrektywy;
- d) „towary” oznaczają wszelkie materialne rzeczy ruchome, z wyjątkiem:
 - a) - przedmiotów sprzedawanych w drodze egzekucji lub w inny sposób z mocy prawa,
 - b) wody, gazu i energii elektrycznej, chyba że zostały wystawione na sprzedaż w ograniczonej objętości lub określonej ilości;
- e) „umowa sprzedaży na odległość” oznacza każdą umowę sprzedaży zawartą w ramach zorganizowanego systemu sprzedaży na odległość, bez jednoczesnej fizycznej obecności sprzedawcy i konsumenta, z wyłącznym wykorzystaniem jednego lub większej liczby środków porozumiewania się na odległość, w tym internetu, do chwili zawarcia umowy włącznie;
- f) „trwały nośnik” oznacza każde urządzenie umożliwiające konsumentowi lub sprzedawcy przechowywanie informacji kierowanych do niego osobiście, w sposób umożliwiający dostęp do tych informacji w przyszłości przez okres odpowiedni do celów, jakim te informacje służą, i które pozwala na odtworzenie przechowywanych informacji w niezmienionej postaci;
- g) „gwarancja handlowa” oznacza każde zobowiązanie sprzedawcy lub producenta („gwarant”) wobec konsumenta – niezależnie od jego prawnego obowiązku zapewnienia zgodności towaru z umową – do zwrotu zapłaconej ceny lub wymiany towarów, ich naprawy lub zapewnienia ich serwisu w jakikolwiek sposób, jeśli nie są one zgodne ze specyfikacją lub nie spełniają jakichkolwiek innych wymogów niezwiązanych ze zgodnością towaru z umową określonych w oświadczeniu gwarancyjnym lub w stosownej reklamie dostępnej w momencie zawarcia umowy lub przed jej zawarciem;
- h) „umowa” oznacza porozumienie mające stanowić źródło zobowiązań lub wywołujące inne skutki prawne;
- i) „naprawa” oznacza, w przypadku braku zgodności, przywrócenie zgodności towarów do umowy;
- j) „nieodpłatnie” oznacza bez kosztów poniesionych w celu przywrócenia zgodności towarów do umowy, w szczególności kosztów opłat pocztowych, robocizny i materiałów.

Artykuł 3

Poziom harmonizacji

Państwa członkowskie nie mogą utrzymywać ani wprowadzać przepisów odbiegających od tych, które zostały ustanowione w niniejszej dyrektywie, w tym również przepisów surowszych lub łagodniejszych w celu zapewnienia innego poziomu ochrony konsumentów.

Artykuł 4

Zgodność z umową

1. Sprzedawca zapewni, że towary, aby były zgodne z umową, spełniają, w stosownych przypadkach, następujące warunki:
 - a) jakościowo, ilościowo, jak i pod względem rodzaju spełniają warunki przewidziane w umowie, co oznacza także, że jeżeli sprzedawca pokazuje konsumentowi próbkę lub wzór towaru, to towary muszą być takiej samej jakości i rodzaju;
 - b) nadają się do szczególnego celu, do którego potrzebne są konsumentowi i o którym konsument powiadomił sprzedawcę w momencie zawarcia umowy, a które sprzedawca zaakceptował oraz
 - c) mają cechy i możliwości techniczne, o których mowa we wszelkich oświadczeniach sporządzonych przed zawarciem umowy, które stanowią część umowy.
2. Aby być zgodne z umową, towary muszą także spełniać wymogi określone w art. 5, 6 i 7.
3. Każde porozumienie, w którym odstępuje się od skutków art. 5 i 6 na niekorzyść konsumenta, wyłącza się te wymogi lub je zmienia, jest ważne jedynie wtedy, gdy w momencie zawarcia umowy konsument wiedział o szczególnym stanie towarów i przyjął te towary jako zgodne z umową w momencie jej zawarcia.

Artykuł 5

Wymagania co do zgodności towarów z umową

Towary, w stosownych przypadkach:

- a) nadają się do wszelkich celów, do jakich zwykle służą towary tego samego rodzaju;
- b) są dostarczane wraz z akcesoriami, włączając to opakowanie, instrukcję instalacji czy inne instrukcje, których kupujący może oczekiwać oraz
- c) mają takie same cechy i funkcje działania, jakie są oczekiwane w towarach tego samego rodzaju i których konsument może się spodziewać, biorąc pod uwagę specyfikę towarów oraz wszelkie publiczne oświadczenia składane przez sprzedawcę lub w jego imieniu albo przez inną osobę na wcześniejszych etapach łańcucha transakcji, chyba że sprzedawca udowodni, że:
 - (i) nie był i racjonalnie rzecz biorąc, nie mógł być świadomy takich oświadczeń;
 - (ii) w momencie zawierania umowy oświadczenie zostało skorygowane lub
 - (iii) oświadczenie nie mogło mieć wpływu na decyzję o zakupie towaru.

Artykuł 6

Nieprawidłowa instalacja

Jeżeli towary zostały nieprawidłowo zainstalowane, jakkolwiek brak zgodności wynikający z nieprawidłowej instalacji poczytuje się za brak zgodności towarów z umową, jeżeli:

- a) towary zostały zainstalowane przez sprzedawcę lub na jego odpowiedzialność lub
- b) towary miały zostać zainstalowane przez konsumenta, a nieprawidłowa instalacja była wynikiem błędnej instrukcji instalacji.

Artykuł 7

Prawa osób trzecich

W momencie istotnym dla ustalenia zgodności towarów z umową, zgodnie z art. 8, towary muszą być wolne od wszelkich praw osób trzecich, włączając w to prawa wynikające z własności intelektualnej, tak aby towary mogły być wykorzystywane zgodnie z umową.

Artykuł 8

Właściwy moment dla ustalenia zgodności z umową

1. Sprzedawca odpowiada za każdy brak zgodności towarów z umową występujący w momencie, gdy:
 - a) konsument lub osoba trzecia inna niż przewoźnik i wskazana przez konsumenta wejdzie w fizyczne posiadanie towarów lub
 - b) towary zostały przekazane przewoźnikowi wybranemu przez konsumenta, jeśli sprzedawca nie wskazał żadnego przewoźnika lub gdy sprzedawca nie ma możliwości przewozu.
2. W przypadku gdy towar został zainstalowany przez sprzedawcę lub na jego odpowiedzialność, czas zakończenia instalacji uznaje się moment, kiedy konsument fizycznie wszedł w posiadanie towarów. W przypadku gdy towar miał być zainstalowany przez konsumenta, za moment, kiedy konsument fizycznie wszedł w posiadanie towarów, uznaje się rozsądny termin, w którym konsument miał czas na dokonanie instalacji, jednak w żadnym razie nie później niż 30 dni po terminie wskazanym w ust. 1.
3. Każde zaistnienie niezgodności z umową w ciągu dwóch lat od momentu wskazanego w ust. 1 i 2, uznaje się za występujące już w momencie wskazanym w ust. 1 i 2, chyba że byłoby to niemożliwe ze względu na właściwości towarów bądź charakter braku zgodności.

Artykuł 9

Środki zaradcze przysługujące konsumentowi w przypadku braku zgodności z umową

1. W przypadku braku zgodności towaru z umową konsument ma prawo do nieodpłatnego przywrócenia zgodności towarów poprzez naprawę lub wymianę zgodnie z art. 11.

2. Naprawa lub wymiana następuje w rozsądnym terminie oraz bez poważnych niedogodności dla konsumenta, uwzględniając specyfikę towarów oraz cel, w jakim konsument nabył te towary.
3. Konsument ma prawo do proporcjonalnego obniżenia ceny w sposób określony w art. 12 lub do rozwiązania umowy zgodnie art. 13, jeżeli:
 - a) naprawa lub wymiana są niemożliwe lub niezgodne z prawem;
 - b) sprzedawca nie dokonał naprawy lub wymiany w rozsądnym terminie;
 - c) naprawa lub wymiana spowodowałyby poważne niedogodności dla konsumenta lub
 - d) sprzedawca oświadczył, że nie przywróci zgodności towarów w rozsądnym terminie, albo okoliczności wyraźnie wskazują, że tego nie uczyni.
4. Konsument ma prawo do wstrzymania płatności w części, w jakiej pozostaje jeszcze do uregulowania, dopóki sprzedawca nie przywróci zgodności towarów.
5. Konsument nie ma prawa do skorzystania ze środka zaradczego w zakresie, w jakim przyczynił się do braku zgodności towarów z umową lub do jego skutków.

Artykuł 10

Wymiana towarów

1. Jeśli sprzedawca przywrócił zgodność towarów poprzez wymianę, odbiera on wymieniony towar na swój koszt, chyba że strony uzgodniły inaczej po powiadomieniu sprzedawcy przez konsumenta o braku zgodności z umową.
2. Jeżeli konsument zainstalował towary w sposób zgodny z ich charakterem i celem przed ujawnieniem się braku zgodności, zobowiązanie do przyjęcia wymienianych towarów obejmuje usunięcie towarów niezgodnych z umową oraz instalację wymienionych towarów, lub poniesienie kosztów z tym związanych.
3. Konsument nie jest zobowiązany do zapłaty za korzystanie z wymienionego towaru w okresie poprzedzającym wymianę.

Artykuł 11

Wybór konsumenta między naprawą a wymianą

Konsument może wybrać między naprawą a wymianą, chyba że wybrany wariant byłby niemożliwy lub niezgodny z prawem bądź, w porównaniu z wariantem alternatywnym, nakładałby na sprzedawcę nieproporcjonalne koszty, uwzględniając wszystkie okoliczności, w tym:

- a) wartość, jaką miałyby towary, gdyby nie wystąpił brak zgodności z umową;
- b) znaczenie braku zgodności z umową;
- c) możliwość skorzystania z alternatywnego środka zaradczego bez poważnych niedogodności dla konsumenta.

Artykuł 12

Obniżenie ceny

Obniżenie ceny jest proporcjonalne do zmniejszenia wartości towarów otrzymanych przez konsumenta w porównaniu z wartością towarów, które są zgodne z umową.

Artykuł 13

Prawo konsumenta do rozwiązania umowy

1. Konsument wykonujący swoje prawo do rozwiązania umowy musi poinformować o tym dostawcę za pomocą dowolnych środków.
2. Jeżeli brak zgodności z umową dotyczy jedynie niektórych towarów dostarczonych na mocy umowy, a istnieje podstawa do rozwiązania umowy na podstawie art. 9, konsument może rozwiązać umowę jedynie w odniesieniu do tych towarów oraz innych towarów nabytych przez konsumenta jako akcesoria do towarów niezgodnych z umową.
3. Jeżeli konsument rozwiąże umowę w całości lub w odniesieniu do niektórych towarów dostarczonych na podstawie umowy zgodnie z ust. 2:
 - a) sprzedawca zwróci konsumentowi zapłaconą cenę bez zbędnej zwłoki i nie później niż w terminie 14 dni od dnia otrzymania powiadomienia o rozwiązaniu umowy oraz poniesie koszty zwrotu,
 - b) konsument zwróci sprzedawcy towary na koszt sprzedawcy bez zbędnej zwłoki i nie później niż w terminie 14 dni od wysłania powiadomienia o rozwiązaniu umowy,
 - c) jeżeli towary nie mogą zostać zwrócone z powodu uszkodzenia lub utraty, konsument zapłaci sprzedawcy wartość pieniężną towarów niezgodnych z umową, jaką miałyby w dniu planowanego zwrotu, jeżeli do tego czasu nie były uszkodzone ani utracone, chyba że uszkodzenie lub utrata wynikły z braku zgodności z umową oraz
 - d) konsument zapłaci sprzedawcy za wszelkie zmniejszenie wartości towarów tylko w zakresie, w jakim to zmniejszenie wartości przekracza utratę wartości wynikającą z normalnego zużycia. Zapłata za zmniejszenie wartości nie może przekroczyć ceny zapłaconej za towar.

Artykuł 14

Terminy

Konsument ma prawo skorzystania ze środka zaradczego w przypadku braku zgodności towaru z umową, jeżeli brak zgodności ujawni się w ciągu dwóch lat od momentu właściwego do ustalenia zgodności. Jeżeli w ustawodawstwie krajowym prawa określone w art. 9 podlegają przedawnieniu, okres przedawnienia nie jest krótszy niż dwa lata od momentu właściwego do ustalenia zgodności z umową.

Artykuł 15

Gwarancje handlowe

1. Każda gwarancja handlowa jest wiążąca dla gwaranta na warunkach określonych w:
 - a) informacjach przekazanych przez sprzedawcę przed zawarciem umowy, w tym we wszelkich oświadczeniach sporządzonych przed zawarciem umowy, które stanowią jej część;

- b) reklamie dostępnej w momencie zawarcia umowy lub wcześniej oraz
- c) oświadczeniu gwarancyjnym.

Jeżeli oświadczenie gwarancyjne jest mniej korzystne dla konsumenta niż warunki określone w informacjach przekazanych przez sprzedawcę przed zawarciem umowy lub w reklamie, gwarancja handlowa obowiązuje na warunkach określonych w informacjach przekazanych przez sprzedawcę przed zawarciem umowy lub w reklamie związanej z gwarancją handlową.

2. Oświadczenie gwarancyjne jest udostępnione na trwałym nośniku, w jasnym i zrozumiałym języku. Oświadczenie zawiera następujące elementy:
 - a) jasne oświadczenie o prawach przysługujących konsumentowi na podstawie niniejszej dyrektywy oraz jasne oświadczenie, że te prawa nie są w żaden sposób ograniczone przez gwarancję handlową oraz
 - b) warunki gwarancji handlowej wykraczające poza prawa konsumenta wynikające z przepisów, informacje o czasie trwania, możliwości przeniesienia praw, zasięgu terytorialnym oraz opłatach, które mogą obciążać konsumenta, jeśli będzie chciał skorzystać z gwarancji handlowej, nazwę i adres gwaranta oraz dane osoby, do której należy kierować roszczenia, jeśli nie jest to gwarant, oraz procedura dla roszczeń.
3. Niespełnienie warunków ust. 2 nie ma wpływu na wiążącą naturę gwarancji handlowej dla gwaranta.
4. Państwa członkowskie mogą ustanowić dodatkowe przepisy dotyczące gwarancji handlowej, o ile nie obniżą one ochrony określonej w niniejszym artykule.

Artykuł 16

Prawo regresu

W przypadku gdy sprzedawca odpowiada względem konsumenta za brak zgodności towaru z umową wynikający z działania lub zaniechania osoby na poprzednich etapach łańcucha transakcji, sprzedawca ma prawo dochodzić odszkodowania od osoby lub osób odpowiedzialnych w łańcuchu transakcji. W prawie krajowym określone jest, do jakiej osoby sprzedawca może kierować swoje roszczenia oraz właściwe działania i sposoby wykonywania tego prawa.

Artykuł 17

Egzekwowanie

1. Państwa członkowskie zapewnią, aby przyjęte zostały odpowiednie i skuteczne środki zapewniające przestrzeganie dyrektywy.
2. Środki, o których mowa w ust. 1, obejmują przepisy, zgodnie z którymi co najmniej jeden spośród wymienionych poniżej organów, w zależności od prawa krajowego, może podejmować działania na mocy prawa krajowego przed sądami lub właściwymi organami administracyjnymi w celu zapewnienia stosowania przepisów krajowych transponujących niniejszą dyrektywę:
 - a) organy publiczne lub ich przedstawiciele;
 - b) organizacje konsumenckie mające uzasadniony interes w ochronie konsumentów;

c) organizacje zawodowe mające uzasadniony interes w takim działaniu.

Artykuł 18

Bezwzględnie wiążący charakter dyrektywy

Żadne postanowienie umowy, które ze szkodą dla konsumenta wyłącza stosowanie krajowych środków będących transpozycją niniejszej dyrektywy, stanowi od nich odstępstwo lub zmienia ich skutki w okresie przed powiadomieniem dostawcy przez konsumenta o braku zgodności z umową, nie jest dla konsumenta wiążące, chyba że strony umowy wyłączają wymogi art. 5 i art. 6, odstępują od tych artykułów lub zmieniają ich skutki zgodnie z art. 4 ust. 3.

Artykuł 19

Zmiany w dyrektywie 1999/44/WE, rozporządzeniu (WE) nr 2006/2004, dyrektywie 2009/22/WE

1. W art. 1 dyrektywy 1999/44/WE wprowadza się następujące zmiany:

a) ust. 1 otrzymuje następujące brzmienie:

*„1. Celem niniejszej dyrektywy jest zbliżenie przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich dotyczących niektórych aspektów **umów sprzedaży** towarów konsumpcyjnych i związanych z tym gwarancji, **niebędących umowami sprzedaży na odległość**, w celu zapewnienia jednolitego minimalnego poziomu ochrony konsumentów w kontekście rynku wewnętrznego.”;*

b) ust. 2 otrzymuje następujące brzmienie:

(i) lit. f) otrzymuje następujące brzmienie:

„f) naprawa oznacza, w przypadku braku zgodności, dostosowanie towaru do umowy;”;

(ii) dodaje się następujący punkt w brzmieniu:

„g) „umowa sprzedaży na odległość” oznacza każdą umowę sprzedaży zawartą w ramach zorganizowanego systemu sprzedaży na odległość, bez jednoczesnej fizycznej obecności sprzedawcy i konsumenta, z wyłącznym wykorzystaniem jednego lub większej liczby środków porozumiewania się na odległość, w tym internetu, do chwili zawarcia umowy włącznie.”.

2. W załączniku do rozporządzenia (WE) nr 2006/2004 dodaje się następujący punkt:

„22. Dyrektywa (UE) N/XXX Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia XX/XX/201X r. w sprawie niektórych aspektów umów sprzedaży towarów zawieranych przez internet lub w inny sposób na odległość (Dz.U. ...).”.

3. W załączniku I do dyrektywy 2009/22/WE dodaje się następujący punkt:

„16. Dyrektywa (UE) N/XXX Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia XX/XX/201X r. w sprawie niektórych aspektów umów sprzedaży towarów zawieranych przez internet lub w inny sposób na odległość (Dz.U. ...).”.

Artykuł 20

Transpozycja

1. Państwa członkowskie wprowadzają w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy najpóźniej do [*data dwa lata po wejściu dyrektywy w życie*].
2. Przepisy przyjęte przez państwa członkowskie zawierają odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie takie towarzyszy ich urzędowej publikacji. Metody dokonywania takiego odniesienia określone są przez państwa członkowskie.
3. Państwa członkowskie przekazują Komisji tekst przepisów prawa krajowego przyjętych w dziedzinie objętej niniejszą dyrektywą.

Artykuł 21

Wejście w życie

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie dwudziestego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Artykuł 22

Adresaci

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do państw członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia r.

*W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodniczący*

*W imieniu Rady
Przewodniczący*